

ภาคผนวก

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

แบบสอบถาม
ความต้องการในการพัฒนาความรู้
ของมัคคุเทศก์เดินป่า ในจังหวัดเชียงใหม่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

- () () 2
1. ท่านสำเร็จการศึกษาในระดับ () มัธยมศึกษาตอนต้น () มัธยมศึกษาตอนปลาย
() อนุปริญญา () ปริญญาตรีขึ้นไป
โปรดระบุวุฒิของท่าน _____ () 3
2. ประสบการณ์ในการเป็นมัคคุเทศก์เดินป่าของท่าน
() 0-1 ปี () 2-4 ปี () 5 ปีขึ้นไป () ไม่เคยมีประสบการณ์ () 4
3. โปรดที่ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจากแหล่งต่อไปนี้อย่างไร

แหล่งข้อมูล	ความถี่ในการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ				
	5 ครั้งขึ้นไป/สัปดาห์ (4)	3 - 4 ครั้ง/สัปดาห์ (3)	2 ครั้ง/สัปดาห์ (2)	1 ครั้ง/สัปดาห์ (1)	ไม่เคย (0)
1. โทรทัศน์					
2. วิทยุ					
3. หนังสือพิมพ์					
4. นิตยสาร/วารสาร					
5. ไปสเตอร์ ป้ายประกาศ					
6. โครงการรณรงค์/ นิทรรศการต่าง ๆ					
7. เพื่อนร่วมงาน					

ส่วนที่ 2 ความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของมัคคุเทศก์เดินป่า

ให้คำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่เห็นว่าใช่ และ ✗ หน้าข้อความที่เห็นว่าไม่ใช่

- ___ 1. หลักสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศคือ นักท่องเที่ยวต้องได้รับความรู้และชาวท้องถิ่นต้องได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวโดยต่างมีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว
- ___ 2. โดยปรกติการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติต้องมีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว เนื่องจากธรรมชาติมีขีดจำกัดความสามารถในการรองรับ (Carrying Capacity)
- ___ 3. องค์ประกอบที่สำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศคือ รัฐบาลและเอกชนควรลงทุนเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
- ___ 4. วิถีชีวิตของชาวเขาและวัฒนธรรมล้านนา นักท่องเที่ยวอาจชมการแสดงได้ระหว่างรับประทานอาหารเหนือแบบขันโตก ซึ่งมีอยู่หลายแห่งในเชียงใหม่
- ___ 5. การท่องเที่ยวเดินป่าส่วนใหญ่เป็นการเยี่ยมชมวิถีชีวิตชาวบ้านและชาวเขา
- ___ 6. ชาวเขาส่วนใหญ่ในภาคเหนือจะมีอยู่ 6 เผ่า เผ่าที่มีประชากรมากที่สุดคือ เผ่าม้ง
- ___ 7. ชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงสามารถอยู่ร่วมกับธรรมชาติและมีจารีตประเพณีความเชื่อเกี่ยวกับการรักษาป่าต้นน้ำ และมีวิธีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน
- ___ 8. นอกจากปัญหาการทำไร่เลื่อนลอยของคนบนพื้นที่สูงแล้ว การท่องเที่ยวเดินป่ายังเป็นต้นเหตุที่ทำให้ระบบนิเวศเปลี่ยนแปลงและเสื่อมโทรม
- ___ 9. การขาดจิตสำนึกของนักท่องเที่ยวอาจเป็นปัญหาใหญ่ในการทำลายสภาพแวดล้อม แต่หากมัคคุเทศก์สามารถให้ความรู้ คำแนะนำก็จะช่วยลดปัญหาดังกล่าวให้น้อยลงได้
- ___ 10. ป่าเบญจพรรณคือ ป่าที่อยู่บนที่สูงเกินกว่า 600 เมตร และจะมีคุณค่าในเชิงเศรษฐกิจมากที่สุด
- ___ 11. ในพื้นที่ที่ยังไม่มีพืชหรือต้นไม้ใหญ่เกิดขึ้น ไม้จะเป็นพืชรุ่นแรกที่ถูกเบิกทำให้เกิดเนื้อดินและความอุดมสมบูรณ์
- ___ 12. การตัดไม้ ปัญหาขยะ ยาเสพติด และวิถีชีวิตชาวเขาที่เปลี่ยนไป ไม่ได้เป็นผลกระทบโดยตรงจากการท่องเที่ยว หากแต่เกิดจากการคมนาคมและการสื่อสารที่ดีขึ้น
- ___ 13. การเที่ยวชมสวนผลไม้หรือเที่ยวฟาร์มปศุสัตว์ ไม่ถือเป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- ___ 14. Homestay ถือเป็นการท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่ที่นักท่องเที่ยวจะได้ศึกษาชีวิตและความเป็นอยู่ของคนท้องถิ่น
- ___ 15. การเที่ยวชมวัด โบราณสถานทางประวัติศาสตร์ ไม่ถือเป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- ___ 16. พิพิธภัณฑที่ที่ดีที่สุดคือ พิพิธภัณฑตามธรรมชาติ

- ___ 17. ในการจัดการทรัพยากรในแหล่งท่องเที่ยวควรให้องค์กรท้องถิ่น เช่น อ.บ.ต. เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการและการบริหาร เพื่อให้ผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวกลับคืนสู่ชุมชน
- ___ 18. การล่องแพไม้ไผ่ในเส้นทางแม่วาง แม่แตง ถือเป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- ___ 19. การนั่งช้างชมป่า ช้างกระยาน ปีนเขา เพื่อศึกษาชื่นชมธรรมชาติ ถือเป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- ___ 20. ปัจจุบันปัญหาเรื่องการท่องเที่ยวเดินป่าของเชียงใหม่คือ ปัญหาในเรื่องราคาและคุณภาพ
- ___ 21. วัดพระธาตุดอยสุเทพเป็นวัดสำคัญแห่งหนึ่งในเชียงใหม่ที่สามารถเป็นตัวอย่างว่ามีการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ดี
- ___ 22. สิ่งแรกที่ต้องทำในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวคือ การกำหนดการใช้พื้นที่ (Zoning)
- ___ 23. โรงแรม ร้านอาหาร และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ควรจัดสร้างไว้ในเขตอุทยานแห่งชาติ เนื่องจากมีภูมิทัศน์ที่สวยงาม เหมาะสม และสามารถอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี
- ___ 24. การท่องเที่ยวเป็นกลุ่มใหญ่ (Mass Tourism) อาจจัดให้เป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้
- ___ 25. Adventure Tour ถือได้ว่าเป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในรูปแบบหนึ่ง
- ___ 26. การรับผิดชอบดูแลรักษาสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว ควรเป็นหน้าที่ของฝ่ายรัฐบาลและชาวท้องถิ่น
- ___ 27. การท่องเที่ยวเดินป่าส่วนใหญ่อยู่ในเขตภาคเหนือ ภาคตะวันตก และภาคใต้
- ___ 28. ประเทศในเขตนหนาวจะมีความหลากหลายทางชีวภาพมากกว่าประเทศในเขตร้อน
- ___ 29. การสร้างที่พักหรือสิ่งปลูกสร้างในแหล่งท่องเที่ยว ควรใช้วัสดุท้องถิ่นและมีความกลมกลืนกับธรรมชาติ
- ___ 30. ความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวเดินป่าส่วนใหญ่เกิดจากการที่มัคคุเทศก์และผู้ประกอบการขาดความรับผิดชอบและดำเนินงานโดยมุ่งธุรกิจมากเกินไป

ลิขสิทธิ์ © by Chiang Mai University
All rights reserved

เฉลย									
1 (✓)	2 (✓)	3 (✗)	4 (✗)	5 (✓)	6 (✗)	7 (✓)	8 (✓)	9 (✓)	10 (✗)
11 (✓)	12 (✗)	13 (✗)	14 (✓)	15 (✗)	16 (✓)	17 (✓)	18 (✗)	19 (✓)	20 (✓)
21 (✗)	22 (✓)	23 (✗)	24 (✓)	25 (✓)	26 (✗)	27 (✗)	28 (✗)	29 (✓)	30 (✓)

**ส่วนที่ 3 ความต้องการในการพัฒนาความรู้ในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
ของมัคคุเทศก์เฉพาะ (เดินป่า)**

ให้ทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่เป็นจริง

หัวข้อกิจกรรม/ประเด็นที่ต้องการ	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
<p><u>ประเด็นหรือหัวข้อที่ท่านต้องการ</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยทั่วไป 2. พืชพันธุ์และสัตว์ป่า 3. วิถีชีวิตชาวบ้าน ประเพณี และวัฒนธรรมในภาคเหนือ 4. ชาวเขา ประเพณี ความเชื่อ วิถีชีวิต 5. การจัดทำเที่ยวเชิงนิเวศในภาคเหนือ 6. ภูมิปัญญาท้องถิ่น 					
<p><u>ข้อมูลเพื่อทำกิจกรรม/การฝึกอบรมที่ท่านต้องการ</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การให้ข้อมูลข่าวสารโดยผ่านสื่อ (Media) ต่าง ๆ 2. สัมมนาทางวิชาการ 3. จัดให้มีการฝึกอบรมระยะสั้น 4. ทัศนศึกษาธรรมชาติและวัฒนธรรม 5. เพิ่มเนื้อหาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเข้าไปในหลักสูตรการฝึกอบรมมัคคุเทศก์เดินป่าให้มากขึ้น 6. การอบรมหรืออภิปรายกลุ่มย่อยโดยวิทยากรชาวท้องถิ่นที่มีภูมิปัญญา ความรู้ในเรื่องที่ท่านสนใจ 					
<p>ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ถ้ามี (โปรดระบุ).....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>					

ขอบคุณในความร่วมมือ

แนวนโยบายหลักสำคัญของการท่องเที่ยวที่ได้รับมอบหมายจาก
รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
(นายจรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์)
เมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน 2540

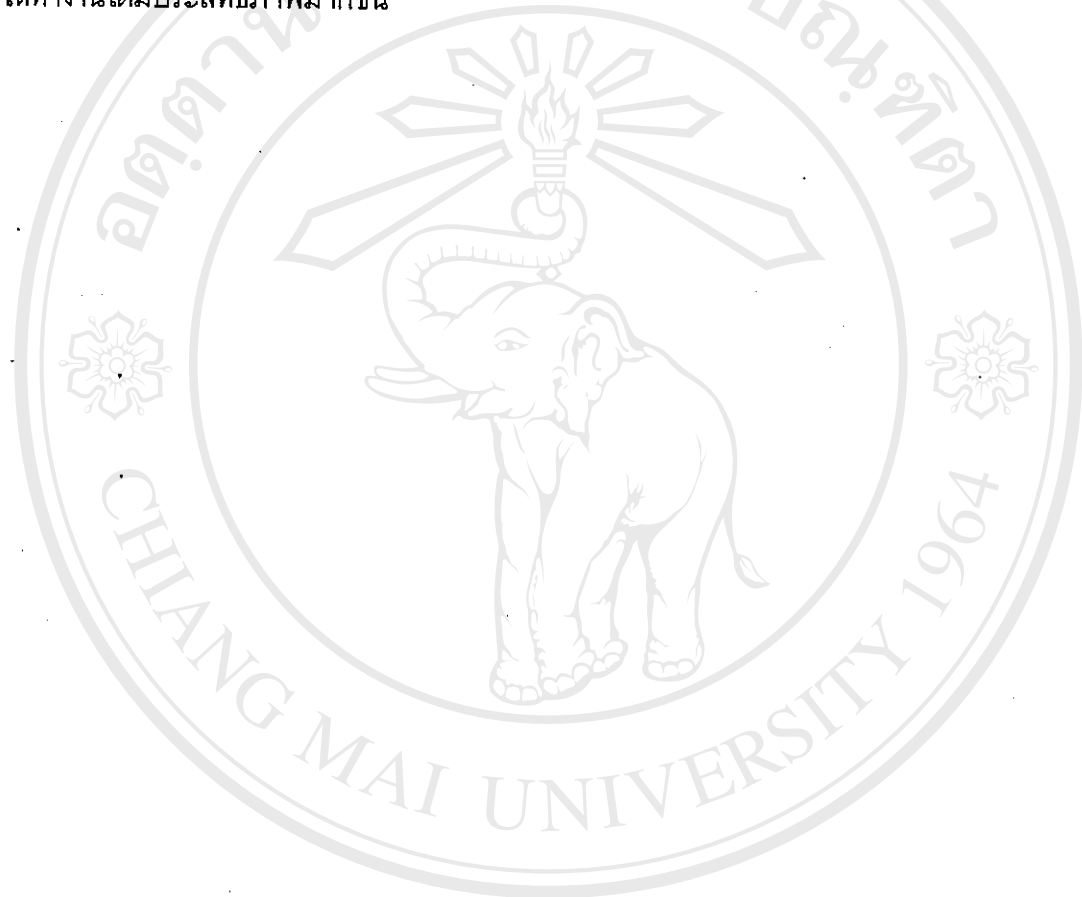
ท่านกลางภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำอยู่ในขณะนี้ เป้าหมายหลักที่ควรเร่งรัด คือ

1. เร่งนำเงินตราต่างประเทศเข้ามาประเทศไทยให้มากที่สุดในเวลาอันสั้น
2. ทำอย่างไรจะประหยัดเงินตราภายในประเทศให้ได้มากที่สุด (ส่งเสริมนโยบายไทยเที่ยวไทย)
3. ส่งเสริมโครงการปีท่องเที่ยวไทย 2541 - 2542 ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด (Amazing Thailand 1998 - 1999)

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทั้ง 3 ข้อ ก็ได้ให้แนวทางดำเนินการเร่งด่วน 9 ประการ

1. เร่งนำนักท่องเที่ยวเข้ามาโดยเร็วที่สุด โดยใช้ ททท. สำนักงานต่างประเทศให้ทำงานเต็มศักยภาพ ให้ทำแผนเร่งด่วนในแต่ละตลาด
 - ให้มีการวัดผลการทำงานของสำนักงานต่างประเทศ โดยให้ทำการเปรียบเทียบตัวเลขนักท่องเที่ยวรายตลาดเปรียบเทียบเดือนต่อเดือน
 - การทำ Road Show ต้องมีระบบการติดตามผลที่ชัดเจนและในระยะสั้นอาจจะต้องมีผลที่มีการคาดการณ์ไว้ได้
2. เร่งรัดการแก้ไขปัญหาก็เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยด่วน ทั้งที่เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากหน่วยราชการ และปัญหาที่เกิดขึ้นจากภาคเอกชน
3. เร่งพัฒนาสินค้าทางการท่องเที่ยว
4. รณรงค์โครงการไทยเที่ยวไทย
5. ร่วมมือกับประเทศในกลุ่มอนุภูมิภาค เน้นความร่วมมือด้านสาขาท่องเที่ยวให้ชัดเจน
6. ให้ความสำคัญกับพิธีเปิดงานปีท่องเที่ยวไทยให้มีผลในวงกว้าง
7. เน้นการทำงานร่วมกับภาคเอกชน/หน่วยงานราชการ/องค์กรต่าง ๆ และชุมชนอย่างใกล้ชิด และให้สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวของเอกชนสรุปความต้องการที่จะให้รัฐบาลดำเนินการ รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เอกชนประสบ

8. พิจารณาเกี่ยวกับข้อกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวว่ามีจุดใดที่ควรพิจารณาแก้ไขปรับปรุงให้สนับสนุนอุตสาหกรรมท่องเที่ยวได้
9. พิจารณาเกี่ยวกับโครงสร้าง ททท. ว่าจะปรับปรุงไปในทิศทางใดที่จะสามารถส่งเสริมให้ทำงานได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

นโยบายการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว ในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8

นโยบายการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในช่วงของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) มุ่งเน้นให้การพัฒนาทางการท่องเที่ยวเป็นไปอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์หลักของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 ที่ให้ “คน” เป็นจุดมุ่งหมายหลักในการพัฒนาประเทศ โดยให้ประชาชนทุกกลุ่มมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวในทุกระดับ ทั้งด้านการวางแผนและการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างมีระบบ และเกิดความสมดุลทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อมโดยตรง นโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวจึงได้กำหนดไว้ดังนี้

1. ส่งเสริมการอนุรักษ์ ฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม และทรัพยากรการท่องเที่ยวควบคู่กับสิ่งแวดล้อม โดยคำนึงถึงคุณภาพของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน เพื่อให้สามารถรองรับการขยายตัวของนักท่องเที่ยวในระยะยาว และคงไว้ซึ่งความเป็นเอกลักษณ์และมรดกของชาติสืบไป
2. ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน รวมทั้งประชาชนในท้องถิ่นให้เข้ามามีบทบาทในการร่วมกันแก้ไขหรือป้องกันปัญหาทางการท่องเที่ยว มีส่วนร่วมในการพัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวให้มีคุณค่าช่วยดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวมากขึ้น
3. สนับสนุนการพัฒนาปัจจัยการให้บริการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี โดยเฉพาะระบบการให้บริการข้อมูลข่าวสารด้วยโครงข่ายคอมพิวเตอร์ทั้งภายในและระหว่างประเทศ
4. ส่งเสริมความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านทั้งในด้านการพัฒนาและส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยว รวมทั้งพัฒนาระบบเครือข่ายการคมนาคมขนส่งเพื่ออำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการบริการท่องเที่ยวต่าง ๆ เพื่อพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของภูมิภาคนี้
5. ส่งเสริมการพัฒนาบุคคลในชาติให้เป็นนักท่องเที่ยวที่ดี มีความรัก ห่วงแหนและช่วยทำนุบำรุงทรัพยากรมรดกทางการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนมีความโอบอ้อมอารีให้การต้อนรับนักท่องเที่ยวด้วยน้ำใจไมตรีอันดีงามสืบไป
6. ส่งเสริมการผลิตบุคลากรในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวให้มีปริมาณสอดคล้องกับความต้องการของตลาด มีคุณภาพได้มาตรฐานในระดับนานาชาติเพื่อรองรับนโยบายการเปิดเสรีด้านการค้าบริการ ตลอดจนสนับสนุนให้บุคลากรชาวไทยมีงานทำในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น

7. กำกับดูแลให้นักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการธุรกิจไม้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวได้รับความคุ้มครองตาม พ.ร.บ.ธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2535 รวมทั้งผลักดันให้มีการกวดขันให้มาตรฐานต่าง ๆ ในการให้ความคุ้มครองรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวอย่างจริงจังต่อเนื่องตลอดไป
8. ส่งเสริมให้การท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญในการช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและส่งผลดีต่อการพัฒนาสังคมในระดับครอบครัว ชุมชน และสังคมส่วนรวมของประเทศสืบไป
9. ส่งเสริมเชิญชวนให้นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่มีคุณภาพ เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวภายในประเทศเพิ่มมากขึ้น พักอยู่นานวัน ใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้น และเดินทางกระจายไปทั่วภูมิภาค โดยคำนึงถึงขีดความสามารถหรือข้อจำกัดในการรองรับได้ของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่ง
10. สร้างค่านิยมให้ชาวไทยเพิ่มการเดินทางท่องเที่ยวและใช้จ่ายใช้สอยภายในประเทศ กระจายไปทั่วภูมิภาคตลอดปี เพื่อเพิ่มดุลการท่องเที่ยงให้มีมากขึ้นและเป็นการกระจายความเจริญไปสู่ท้องถิ่นอันจะเป็นผลดีต่อการพัฒนาการทางเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศต่อไป
11. พิจารณาประกอบธุรกิจการท่องเที่ยวเท่าที่จำเป็นและเหมาะสม ในลักษณะของการลงทุน รวมทุน หรือให้การส่งเสริมสนับสนุนการลงทุนเพื่อประโยชน์โดยส่วนรวมของชาติและองค์การ

การดำเนินงานด้านพัฒนาการท่องเที่ยวในภาคเหนือ

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่สำคัญของหลาย ๆ ประเทศ และมีการเติบโตขึ้นอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง อีกทั้งยังเป็นภาคเศรษฐกิจสำคัญที่ทำรายได้เข้าสู่ประเทศเป็นจำนวนสูงสุดอุตสาหกรรมหนึ่ง ดังจะเห็นได้จากข้อมูลสถิติในปี 2539 พบว่าสามารถทำรายได้จากการท่องเที่ยวเป็นเงินตราต่างประเทศจำนวน 219,364 ล้านบาท และรายได้จากการท่องเที่ยวในประเทศ จำนวน 156,600 ล้านบาท รวมเป็นเงินหมุนเวียนที่เกิดจากการท่องเที่ยวเที่ยวทั้งในประเทศและต่างประเทศ จำนวนรวม 375,964 ล้านบาท ประกอบกับในปัจจุบันการท่องเที่ยวสามารถนำไปเป็นแนวทางในการช่วยแก้ปัญหาการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดในภาพรวมของประเทศได้ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการท่องเที่ยวมีความสำคัญสูงสุดต่อเศรษฐกิจของประเทศ อย่างไรก็ตามกว่าการที่อุตสาหกรรมท่องเที่ยวจะมีความสำคัญต่อประเทศขึ้นมาในปัจจุบันได้นั้น จำเป็นจะต้องมีการวางแผน กำหนดทิศทางตลอดจนขั้นตอนของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบในแนวทางที่ถูกต้องและเหมาะสม เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพอย่างยั่งยืนต่อไป ททท. ได้ดำเนินการวางแผนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศในเกือบทุกจังหวัด รวมทั้ง 15 จังหวัดซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของ สำนักงาน ททท. ภาคเหนือ 4 สำนักงาน ทั้งนี้โดยแบ่งกระบวนการวางแผนออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

1. การสำรวจเบื้องต้น (Preliminary Survey)
2. การศึกษาเบื้องต้น (Preliminary Study)
3. การจัดทำแผนหลัก (Master Plan)
4. การศึกษาความเหมาะสม (Feasibility Study)

นอกจากการวางแผนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวดังกล่าวข้างต้นแล้ว ททท. ยังได้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ได้แก่ แผนพัฒนาการท่องเที่ยว แผนตลาดการท่องเที่ยว และแผนบริหารการท่องเที่ยว ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ทั้งใน ททท. และนอก ททท. จะนำเอาแผนนี้ไปเป็นคู่มือในการดำเนินงานหรือนำไปเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อให้การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศเกิดผลในการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมและในทิศทางเดียวกัน อย่างไรก็ตามแม้ ททท. จะได้มีการจัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปีไว้เป็นประจำทุกปี แต่ก็ยังไม่สามารถก่อประโยชน์ให้แก่ท้องถิ่นได้อย่างจริงจังเพียงพอ ทั้งนี้เนื่องจากในอดีตที่ผ่านมา ททท. จะทำแผนโดยได้รับข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในส่วนกลางเป็นส่วนใหญ่ ท้องถิ่นมิได้มีโอกาสเข้ามาร่วมในการให้ข้อมูล

และข้อคิดเห็นเพิ่มเติมมากนัก และเมื่อ ททท. จัดทำแผนดังกล่าวแล้วเสร็จจะนำแผนดังกล่าวมาบอกกล่าวและเสาะผู้จังหวัดต่าง ๆ เพื่อรับทราบข้อมูลว่า ททท. จะทำอะไรบ้าง ทั้งในระดับนานาชาติและระดับประเทศ รวมทั้งระดับท้องถิ่น ซึ่งอาจจะไม่ได้เป็นความต้องการของท้องถิ่นที่อยากจะให้ ททท. เข้าไปดำเนินการให้ ซึ่งหากว่าจังหวัดต่าง ๆ จะมีข้อมูลหรือข้อคิดเห็นเพิ่มเติมก็ไม่อาจจะนำไปบรรจุในแผนของ ททท. ได้ทันที โดยอาจจะต้องนำไปบรรจุในแผนในปีถัดไป เนื่องจากการจัดทำแผนในสมัยก่อน ททท. จะได้รับข้อมูลและข้อคิดเห็นจากหน่วยงานต่าง ๆ ในส่วนกลางเป็นส่วนใหญ่ และการกำหนดกิจกรรม/โครงการและเม็ดเงินที่ได้รับจากการท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่ในสมัยก่อน จึงตกอยู่ในส่วนกลางหรือกรุงเทพฯ ถึงร้อยละ 80 แต่โดยข้อเท็จจริงในปัจจุบันกิจกรรมของการท่องเที่ยวร้อยละ 80 เม็ดเงินกลับตกอยู่ในส่วนภูมิภาคมากกว่า ดังนั้น ททท. เพียงหน่วยงานเดียวนั้น ควรจะเป็นเรื่องของการกระจายอำนาจให้กับท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน การจัดทำโครงการของงบประมาณและการปฏิบัติงานในพื้นที่ต่าง ๆ ดังนั้น ททท. จึงได้เดินทางไปสู่ภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศ เพื่อสร้างความเข้าใจและอธิบายให้ท้องถิ่นต่าง ๆ ทราบถึงความคิดและการดำเนินงานของ ททท. ทั้งนี้โดยการสร้างความเข้าใจและอธิบายให้ท้องถิ่นต่าง ๆ ทราบถึงความคิดและการดำเนินงานของ ททท. ทั้งนี้โดยสร้างความเข้าใจให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นภาคแรกที่ จ.ขอนแก่น เมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2540 ภาคที่สองคือภาคใต้ที่ จ.ปัตตานี เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2540 สำหรับครั้งนี้ถือเป็นการเดินทางออกมาพบและทำความเข้าใจกับหน่วยงานท้องถิ่น ครั้งที่สามและต่อไปจะเป็นภาคกลางที่กรุงเทพฯ สำหรับกระบวนการพบและทำความเข้าใจกับหน่วยงานต่าง ๆ ในภูมิภาคนี้ ททท. พยายามที่จะทำให้เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง และให้เกิดผลประโยชน์ต่อท้องถิ่นอย่างจริงจัง ซึ่ง ททท. ได้นำเสนอต่อรัฐบาลไปแล้ว สำหรับแนวทางการดำเนินงานนี้

แต่ในขณะนี้ยังไม่มีเปลี่ยนแปลงโครงสร้างมากนัก ดังนั้นในวันนี้จึงเป็นการออกมารับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานต่าง ๆ ในส่วนภูมิภาคและบอกกล่าวถึงแนวคิดในภาพรวมอย่างกว้าง ๆ ว่า ททท. จะเตรียมตัวทำอะไรบ้างในการทำงานต่อไปทั้งด้านการวางแผน การตลาด การรณรงค์และส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อรองรับปีท่องเที่ยวไทยในปี 2541 - 2542 และจากข้อมูลที่ได้รับในวันนี้ ททท. จะนำไปดำเนินการให้เกิดความชัดเจนขึ้นในการทำแผนในรายละเอียด ซึ่งได้กำหนดให้มีการประชุมโดยเชิญผู้อำนวยการสำนักงาน ททท. ในประเทศและต่างประเทศทุกแห่ง รวมทั้งภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องมาร่วมประชุมการจัดทำแผนประจำปีของ ททท. ในวันที่ 30 มิถุนายน - 4 กรกฎาคม 2540 สำหรับในช่วงที่ผ่านมา ททท. ได้มีการวางแผนการท่องเที่ยวและจัดทำแผนงาน/โครงการที่สำคัญ ๆ ใน 15 จังหวัดภาคเหนือ รายละเอียดตามข้อมูลดังต่อไปนี้

การวางแผนเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยว

1. เชียงใหม่

- แผนแม่บทพัฒนาการท่องเที่ยวภาคเหนือตอนบน จังหวัดแม่ฮ่องสอน/ เชียงราย/เชียงใหม่/พะเยา/แพร่/น่าน/ลำปาง/ลำพูน (2540)
- แผนหลักพัฒนาการท่องเที่ยว จังหวัดเชียงใหม่
- การศึกษาการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ กรณีภาคเหนือ (2536)
- การศึกษาความเหมาะสมและออกแบบรายละเอียดการให้แสงสว่างโบราณสถานในตัวเมืองเชียงใหม่ (2538)
- การศึกษา โครงการหลวงบ้านวัดจันทร์ ออป. จังหวัดเชียงใหม่ (2539)
- การศึกษาเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อฟื้นฟู ทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่อนุรักษ์ จังหวัดเชียงใหม่ (2540)

2. ลำพูน

- การสำรวจเบื้องต้นเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว จังหวัดลำปาง/ลำพูน (2538)
- แผนแม่บทพัฒนาการท่องเที่ยวภาคเหนือตอนบน (2540)

3. ลำปาง

- การสำรวจเบื้องต้นเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว จังหวัดลำปาง/ลำพูน (2538)
- แผนแม่บทพัฒนาการท่องเที่ยวภาคเหนือตอนบน (2540)

4. แม่ฮ่องสอน

- การสำรวจเบื้องต้นเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว จังหวัดแม่ฮ่องสอน (2527)
- การสำรวจศักยภาพเพื่อวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยว จังหวัดแม่ฮ่องสอน (2529)
- แผนแม่บทพัฒนาการท่องเที่ยวภาคเหนือตอนบน (2540)
- โครงการศึกษาและออกแบบรายละเอียดเพื่อการพัฒนาภูมิทัศน์เมืองเพื่อการท่องเที่ยวบริเวณชุมชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน (2539)

5. เชียงราย

- แผนแม่บทพัฒนาการท่องเที่ยวภาคเหนือตอนบน จังหวัดแม่ฮ่องสอน/ เชียงราย/เชียงใหม่/พะเยา/แพร่/น่าน/ลำปาง/ลำพูน (2540)
- การศึกษาการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ กรณีภาคเหนือ (2536)
- การศึกษาจัดทำแผนแม่บทเพื่อปรับปรุงเมืองชายแดนทางการท่องเที่ยวเบตง เชียงของ แม่สอด (2539)

6. พะเยา
- การศึกษาเพื่อวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดแพร่/น่าน/อุตรดิตถ์/พะเยา (2530)
 - แผนแม่บทเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวภาคเหนือตอนบน จังหวัดแม่ฮ่องสอน/ เชียงราย/เชียงใหม่/พะเยา/แพร่/น่าน/ลำปาง/ลำพูน (2540)
7. แพร่
- การศึกษาเพื่อวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดแพร่/น่าน/อุตรดิตถ์/พะเยา (2530)
 - แผนแม่บทเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวภาคเหนือตอนบน จังหวัดแม่ฮ่องสอน/ เชียงราย/เชียงใหม่/พะเยา/แพร่/น่าน/ลำปาง/ลำพูน (2540)
8. น่าน
- การศึกษาเพื่อวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดแพร่/น่าน/อุตรดิตถ์/พะเยา (2530)
 - แผนแม่บทเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวภาคเหนือตอนบน จังหวัดแม่ฮ่องสอน/ เชียงราย/เชียงใหม่/พะเยา/แพร่/น่าน/ลำปาง/ลำพูน (2540)
 - การศึกษาการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศกรณีภาคเหนือ (2536)
9. พิษณุโลก
- แผนแม่บทเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว จังหวัดพิษณุโลก/กำแพงเพชร/สุโขทัย/ ตาก/พิจิตร (2527)
10. เพชรบูรณ์
- การสำรวจเบื้องต้นเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว จังหวัดเพชรบูรณ์ (2529)
 - แผนแม่บทส่งเสริมการท่องเที่ยว จังหวัดเพชรบูรณ์ (2538)
11. สุโขทัย
- แผนแม่บทเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว จังหวัดพิษณุโลก/กำแพงเพชร/สุโขทัย/ ตาก/พิจิตร (2527)
12. อุตรดิตถ์
- การศึกษาเพื่อวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดแพร่/น่าน/อุตรดิตถ์/พะเยา (2530)

13. ตาก

- การศึกษาจัดทำแผนแม่บทเพื่อปรับปรุงเมืองชายแดนทางการท่องเที่ยว เบตง เชียงของ แม่สอด (2539)

- แผนแม่บทพัฒนาการท่องเที่ยว จังหวัดพิษณุโลก/กำแพงเพชร/สุโขทัย/ตาก/พิจิตร (2527)

14. พิจิตร

- แผนแม่บทพัฒนาการท่องเที่ยว จังหวัดพิษณุโลก/กำแพงเพชร/สุโขทัย/ตาก/พิจิตร (2527)

15. กำแพงเพชร

- แผนแม่บทพัฒนาการท่องเที่ยว จังหวัดพิษณุโลก/กำแพงเพชร/สุโขทัย/ตาก/พิจิตร (2527)

แผนงาน/โครงการที่สำคัญในช่วงที่ผ่านมา มีดังนี้

1. โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ โดย ททท. เป็นผู้พิจารณาคัดเลือกและนำเสนอสำนักงานประมาณจัดสรรงบประมาณปีละประมาณ 150 ล้านบาท แต่ปัจจุบันไม่ได้รับการจัดสรรงบดังกล่าวแล้ว มีรายละเอียดกิจกรรมดังต่อไปนี้

กำแพงเพชร

- โครงการจัดทำป้ายในอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร 0.0400 กรมศิลปากร
 - โครงการปรับปรุงเกาะกลางแม่น้ำปิง 2.8700 สนง.จ.กำแพงเพชร
 - โครงการสร้างถนนรอบบริเวณโบราณสถานเขตอรัญญิก 0.4000 กรมศิลปากร
- อุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร
- โครงการก่อสร้างอาคารบริการนักท่องเที่ยว 0.3500 กรมศิลปากร

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติกำแพงเพชร

- โครงการก่อสร้างทางเข้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาสน 1.0700 จ.กำแพงเพชร

เขาสนามเพ็รียง อ.เมือง

- โครงการสร้างทางเข้าน้ำตกวังชมพู อ. เมือง 1.5000 จ.กำแพงเพชร
- โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบริเวณ กม.81 คลองลาน-อุ้มผาง 2.8700 จ.กำแพงเพชร
- โครงการพัฒนาอุทยานประวัติศาสตร์ 1.3300 กรมศิลปากร

- โครงการปรับปรุงสาธารณูปโภคในเขตอุทยานประวัติศาสตร์ 3.7500 จ.กำแพงเพชร

เชียงราย

- โครงการก่อสร้างอาคารรองรับนักท่องเที่ยวดอยตุง 4.0800 ททท.
- โครงการก่อสร้างสวนไม้ประดับดอยตุง 12.9000 ททท.
- โครงการจัดทำป้ายแนะนำ แหล่งท่องเที่ยวดอยตุง 1.0800 ททท.
- ปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ริมฝั่งแม่น้ำโขง ต.เวียง อ.เชียงแสน 11.0000 อ.เชียงแสน
- พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวดอยตุง (บริเวณดอยช้างมูบ) และสำรวจพื้นที่ไร่แม่ฟ้าหลวง พิพิธภัณฑสถาน 10.5000 จ.เชียงราย
- โครงการถนนดอกไม้สายยาวสุดแห่งสยาม 3.0000 สทท.จ.เชียงราย

เชียงใหม่

- โครงการพัฒนาน้ำพุร้อนสันกำแพง 2.000 ททท.
- โครงการพัฒนาหมู่บ้านหัตถกรรมพื้นบ้าน เครื่องปั้นดินเผาเหมืองกุง 1.3500 ททท.
- โครงการพัฒนาวัดพระธาตุดอยสุเทพ 0.3400 อ.เมืองเชียงใหม่
- โครงการปรับปรุงถ้ำเชียงดาว 3.3900 อ.เชียงดาว
- โครงการปรับปรุงซ่อมแซมถนนสายบ้านบวกครก-บ้านเด่น 0.3200 สหกรณ์สหกรณ์พัฒนา
- โครงการสร้างสวนสาธารณะและลานจอดรถสหกรณ์ทางดง 0.3600 สหกรณ์ทางดง
- โครงการปรับปรุงถนนสายอุทยานโป่งเดือด อ.แม่แตง 1.2400 อ.แม่แตง
- โครงการปรับปรุงสภาพกายภาพวัดพระสิงห์รวมหาวีหาร 0.5000 ททท.
- โครงการจัดสร้างนาฬิกาดอกไม้สวนล้านนา ร.9 2.5000 เทศบาลเชียงใหม่
- โครงการปรับปรุงน้ำตกในแหล่งท่องเที่ยว 2.3000 สวนสัตว์เชียงใหม่
- โครงการปรับปรุงศูนย์ศึกษารวมชาติสวนสัตว์เชียงใหม่ 2.0000 สวนสัตว์เชียงใหม่
- โครงการสร้างศูนย์บริการนักท่องเที่ยวหมู่บ้านหัตถกรรม 0.5000 สหกรณ์ตำบลเปา
- โครงการจัดภูมิทัศน์อ่างเก็บน้ำ หมายเลข 5 สวนสัตว์เชียงใหม่ 2.0000 สวนสัตว์เชียงใหม่
- โครงการปรับปรุงถนนบริเวณวัดสวนดอก 0.2600 เทศบาลเชียงใหม่
- ปรับปรุงภูมิทัศน์และสิ่งอำนวยความสะดวกน้ำพุร้อนสันกำแพง 4.5030 จ.เชียงใหม่

ตาก		
-	โครงการปรับปรุงทางเข้าอุทยานตากสินมหาราช	2.0000 กรัมป่าไม้
-	โครงการพัฒนากลุ่มอุทยานแห่งชาติ ลานสาง	2.0000 กรัมป่าไม้
-	โครงการปรับปรุงศาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช	2.5200 จ.ตาก
น่าน		
-	ติดตั้งไฟฟ้าสาดเจดีย์วัดภูมินทร์	0.1699 จ.น่าน
-	ก่อสร้างบันไดทำน้ำแข็งเรือ	1.0000 จ.น่าน
-	ปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์สวนศรีเมือง	1.9238 จ.น่าน
-	สร้างที่ชมวิวทิวทัศน์บริเวณอุทยานแห่งชาติดอยภูคา บริเวณ กม. 25 - 30	1.9295 จ.น่าน
-	โครงการก่อสร้างทางมาตรฐาน รพช. สาย นน.11043	18.1300 รพช.
พะเยา		
-	พัฒนาหมู่บ้านหัตถกรรมไทยลื้อ อ.เชียงคำ	2.6981 จ.พะเยา
-	ปรับปรุงและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว อ.ดอกคำใต้	2.0000 จ.พะเยา
พิจิตร		
-	โครงการพัฒนาวัดท่าหลวง	7.0000 กรมการปกครอง
พิษณุโลก		
-	พัฒนาสวนหย่อมริมคลองปรักแรด	0.6000 จ.พิษณุโลก
-	ปรับปรุงภูมิทัศน์ริมฝั่งแม่น้ำน่าน	0.2000 จ.พิษณุโลก
-	โครงการจัดทำป้ายประวัติศาสตร์วัดจุฬามณี	0.0450 จ.พิษณุโลก
-	อนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่าวัดชัยมงคล อ.บางระกำ	0.9805 จ.พิษณุโลก
-	โครงการปรับปรุงทางเข้าถ้ำพระวังแดง	2.0000 กรัมป่าไม้
-	ปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ริมแม่น้ำน่านบริเวณสะพานนเรศวร ลงมาทางใต้	0.2000 จ.พิษณุโลก
-	โครงการปรับปรุงวัดจุฬามณี และวัดราชบูรณะ	1.0000 กรมศิลปากร
-	โครงการปลูกต้นไม้ตามถนนสำคัญในเทศบาลเมืองพิษณุโลก	0.6400 เทศบาลพิษณุโลก

- โครงการพัฒนาสิ่งแวดล้อมสองฝั่งแม่น้ำน่าน 0.7200 เทศบาลพิษณุโลก

เพชรบูรณ์

- โครงการพัฒนาอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า 0.1200 กรมป่าไม้
- โครงการพัฒนาอุทยานแห่งชาติเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพด้านการท่องเที่ยว 115.4700 กรมป่าไม้

แพร่

- ปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวพระธาตุช่อแฮ 6.6723 จ.แพร่
- ปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวแพะเมืองผี 2.0000 จ.แพร่

แม่ฮ่องสอน

- โครงการบูรณะและพัฒนาวัดพระธาตุดอยกองมู 1.3000 ททท.
 - โครงการพัฒนาน้ำพุร้อนผาบ่อง 1.5000 ททท.
 - โครงการปรับปรุงทางสายแม่มาลัย 20.0000 กรมทางหลวง
 - โครงการจัดทำป้าย แหล่งท่องเที่ยวแม่ฮ่องสอน 0.2500 ททท.
 - พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว จ.แม่ฮ่องสอน 7.4936 จ.แม่ฮ่องสอน
 - ก่อสร้างถนนสายกิ่ง อ.ปางมะผ้า-ถ้ำลอด 11.8787 จ.แม่ฮ่องสอน
 - ก่อสร้างศูนย์วัฒนธรรมพื้นบ้านและจำหน่ายสินค้าพื้นเมือง 1.6305 จ.แม่ฮ่องสอน
 - โครงการอนุรักษ์และซ่อมแซมพระวิหารพระเจ้าพลาละแข่ง 6.0000 จ.แม่ฮ่องสอน
- วัดหัวเวียง

ลำปาง

- โครงการปรับปรุงขยายถนนเข้าวัดพระธาตุลำปางหลวง 2.1000 จ.ลำปาง
- โครงการปรับปรุงบริเวณวัดพระธาตุลำปางหลวง 0.1000 จ.ลำปาง

สุโขทัย

- โครงการพัฒนาบริเวณอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย 1.5000 กรมศิลปากร
- โครงการพัฒนาบริเวณอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย 1.9000 กรมศิลปากร
- โครงการอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย 24.1500 กรมศิลปากร

-	โครงการอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย	19.0700	กรมศิลปากร
-	ปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์และเส้นทางชมโบราณสถาน เขาพนมเพลิง เขาใหญ่ และเขาสุวรรณคีรี อป.ศรีสัชนาลัย	2.0400	จ.สุโขทัย
อุตรดิตถ์			
-	พัฒนาโบราณสถานบ่อเหล็กน้ำพี้	1.9639	จ.อุตรดิตถ์
2.	โครงการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว		ตามโครงการเงินกู้ OECF ตามกิก
กรรมดังต่อไปนี้			
เชียงใหม่			
-	โครงการปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์และสิ่งอำนวยความสะดวก ยอดดอยอินทนนท์ และน้ำตกแม่ยะ อ.จอมทอง	14,102,297	กรมป่าไม้
-	โครงการปรับปรุงทางเข้าหมู่บ้านแม่วดอยปุย อ.เมือง	3,137,000	กรมการปกครอง
-	โครงการปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์และสิ่งอำนวยความสะดวก น้ำตกแม่สา อ.แมริม	4,580,900	กรมป่าไม้
-	โครงการบูรณะและขุดแต่งเวียงกุมกาม อ.สารภี	5,000,000	กรมศิลปากร
-	โครงการบูรณะและขุดแต่งเวียงฟ้ากาม อ.สันป่าตอง	5,000,000	กรมศิลปากร
-	โครงการปรับปรุงทางหลวงจังหวัด หมายเลข 1089 ท่าตอน-แม่จัน อ.แม่จัน	252,661,515	กรมทางหลวง
-	โครงการพัฒนาน้ำพุร้อนสันกำแพง	2,000,000	ททท.
-	โครงการพัฒนาหมู่บ้านหัตถกรรมพื้นบ้าน เครื่องปั้นดินเผาเหมืองกุง	1,350,000	ททท.
-	โครงการพัฒนาวัดพระธาตุดอยสุเทพ	340,000	จ.เชียงใหม่
-	โครงการปรับปรุงถ้ำเชียงดาว	3,390,000	จ.เชียงใหม่
-	โครงการปรับปรุงถนนในบริเวณวัดสวนดอก	260,000	จ.เชียงใหม่
-	โครงการปรับปรุงสภาพกายภาพวัดพระสิงห์วรมหาวิหาร	500,000	ททท.
-	โครงการจัดสร้างนาฬิกาดอกไม้สวนล้านนา ร.9	2,500,000	จ.เชียงใหม่
-	โครงการปรับปรุงน้ำตกในแหล่งท่องเที่ยว	2,300,000	จ.เชียงใหม่
-	โครงการปรับปรุงศูนย์ศึกษาธรรมชาติสวนสัตว์เชียงใหม่	2,000,000	จ.เชียงใหม่

- โครงการปรับปรุงซ่อมแซมถนนสายบ้านบวกรก-บ้านเด่น 320,000 จ.เชียงใหม่
- โครงการสร้างสวนสาธารณะและลานจอดรถสุขภาพทางดง 360,000 จ.เชียงใหม่
- โครงการปรับปรุงถนนสวนอุทยานโป่งเดือด อ.แม่แตง 1,240,000 จ.เชียงใหม่

ลำพูน

- โครงการก่อสร้างถนนลาดยางจากโรงเรียนบ้านทรายท่าถึง อ่า'เก็บน้ำสนแล้า 600,000 จ.ลำพูน

ลำปาง

- โครงการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและสื่อความหมาย 9,439,700 กรมป่าไม้
ธรรมชาติ บริเวณสวนบริการอุทยานแห่งชาติแจ้ซ้อน

แม่ฮ่องสอน

- โครงการปรับปรุงทางเข้าและส่วนบริการนักท่องเที่ยว 2,726,500 กรมป่าไม้
วนอุทยานถ้ำปลา
- โครงการบูรณะและพัฒนาวัดพระธาตุดอยกองมู 1,300,000 ททท.
- โครงการพัฒนาน้ำผู้ร้อนผ่าป่อง 1,500,000 ททท.
- โครงการปรับปรุงทางสายแม่มาลัย 20,000,000 กรมทางหลวง
- โครงการจัดทำป้ายแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดแม่ฮ่องสอน 250,000 ททท.

เชียงใหม่

- โครงการปรับปรุงทางหลวงแม่สาย-สามเหลี่ยมทองคำ-เชียงใหม่ 191,246,800 กรมทางหลวง
- โครงการบูรณะและแต่งเมืองเชียงใหม่ 4,809,762 กรมศิลปากร
- โครงการปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์และสิ่งอำนวยความสะดวก 17,605,000 กรมป่าไม้
อุทยานแห่งชาติดอยหลวง
- โครงการก่อสร้างท่าเทียบเรือแม่น้ำกก 3,598,000 กรมการปกครอง

แพร่

- โครงการปรับปรุงถนนเข้าน้ำตกห้วยโรง 2,440,000 จ.แพร่

น่าน

- โครงการก่อสร้างทางมาตรฐาน รพช.สาย นน.11043 18,130,000 กรมป่าไม้
- โครงการลาดยางถนนเข้าเสาดิน อ.น่าน้อย 2,700,000 จ.น่าน

พิษณุโลก

- โครงการปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์และสิ่งอำนวยความสะดวก 2,149,780 กรมป่าไม้
อุทยานแห่งชาติชาติตระการ อ.ชาติตระการ
- โครงการปรับปรุงทางแยกเข้าน้ำตกชาติตระการ 11,012,545 รพช.
- โครงการปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์และสิ่งอำนวยความสะดวก 1,320,000 กรมป่าไม้
อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า
- โครงการปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์และสิ่งอำนวยความสะดวก 5,851,200 กรมป่าไม้
อุทยานแห่งชาติแสงหลวง

เพชรบูรณ์

- โครงการพัฒนาอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า 120,000 กรมป่าไม้
- โครงการพัฒนาอุทยานแห่งชาติเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ 115,470,000 กรมศิลปากร
ด้านการท่องเที่ยว

สุโขทัย

- โครงการปรับปรุงถนนสายเมืองเขลียง-ศรีสัชชนาลัย 11,500,000 กรมศิลปากร
เตาทุเรียง อ.ศรีสัชชนาลัย
- โครงการพัฒนาบริเวณอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย 1,500,000 กรมศิลปากร
- โครงการพัฒนาบริเวณอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชชนาลัย 1,900,000 กรมศิลปากร
- โครงการอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย 24,150,000 กรมศิลปากร
- โครงการอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชชนาลัย 19,070,000 กรมศิลปากร

ตาก

- โครงการพัฒนากลุ่มอุทยานแห่งชาติ ลานสาง 2,000,000 กรมป่าไม้
- โครงการปรับปรุงศาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช 2,520,000 จ.ตาก
- โครงการปรับปรุงทางเข้าอุทยานตากสินมหาราช 2,000,000 กรมป่าไม้

พิจิตร

- โครงการปรับปรุงบูรณะโบราณสถานวัดโพธิ์ประทับช้าง 1,670,000 กรมศิลปากร

กำแพงเพชร

- โครงการปรับปรุงทางแยกเข้าน้ำตกคลองลาน 5,918,242 รพช.
- โครงการปรับปรุงทางแยกเข้าน้ำตกคลองน้ำไหลอ.คลองลาน 13,336,407 รพช.
- โครงการพัฒนาอุทยานประวัติศาสตร์ 1,330,000 กรมศิลปากร
- โครงการปรับปรุงเกาะกลางแม่น้ำปิง 2,870,000 จ.กำแพงเพชร
- โครงการจัดทำป้ายในอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร 40,000 กรมศิลปากร
- โครงการสร้างถนนรอบบริเวณโบราณสถานเขตอรัญญิก 400,000 กรมศิลปากร

อุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร

- โครงการก่อสร้างอาคารบริการนักท่องเที่ยว 350,000 กรมศิลปากร

พิพิธภัณฑ์แห่งชาติกำแพงเพชร

- โครงการก่อสร้างทางเข้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาสน 1,070,000 จ.กำแพงเพชร

เขาสนามเพรียง อ.เมือง

- โครงการสร้างทางเข้าน้ำตกวังชมพู อ.เมือง 1,500,000 จ.กำแพงเพชร
- โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบริเวณ กม.81 สายคลองลาน-อุ้มผาง 2,870,000 จ.กำแพงเพชร

3. โครงการติดตั้งอุปกรณ์ให้แสงสว่างโบราณสถานในตัวเมืองเชียงใหม่ 10 แห่ง ที่ประตูท่าแพ วัดพระสิงห์วรมหาวิหาร วัดเจดีย์หลวง แจ่งศรีภูมิ แจ่งชะด้า แจ่งหัวริน แจ่งกู่เฮือง อนุสาวรีย์สามกษัตริย์ อาคารศาลากลางจังหวัด (หลังเก่า) กลุ่มโบราณสถาน สะดือเมือง วัดอินทขิล (ร่าง)

4. โครงการจัดตั้งคณะกรรมการการท่องเที่ยวประจำภูมิภาค
5. โครงการจัดระเบียบและพัฒนาบริการท่องเที่ยวโดยเต่า จ.เชียงใหม่
6. โครงการพัฒนาวัดท่าหลวง จ.พิจิตร
7. โครงการก่อสร้างสวนไม้ดอกไม้ประดับ บริเวณพระตำหนักดอยตุง
8. โครงการก่อสร้างอาคารรองรับนักท่องเที่ยว บริเวณพระตำหนักดอยตุง
9. โครงการพัฒนาพื้นที่อุทยานแห่งชาติขุนแจ อ.เวียงป่าเป้า จ. เชียงราย

10. โครงการพัฒนาบริเวณห้วยน้ำดัง อ.ปาย จ.แม่ฮ่องสอน และ อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่
11. การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการพัฒนาธุรกิจน้ำพุร้อนสันกำแพง
12. โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตามคู่มือพัฒนา แหล่งท่องเที่ยวประเภทการพัฒนาภูมิทัศน์เมืองเพื่อการท่องเที่ยว
13. โครงการบูรณะปรับปรุงโครงการพัฒนา แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ จ.เชียงใหม่

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า ททท. ได้พยายามที่จะดำเนินการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศให้ดียิ่ง ๆ ขึ้น โดยดำเนินการทั้งในเรื่องของการวางแผน การจัดทำแผนงาน/โครงการในแต่ละปี ตามจังหวัดต่าง ๆ ของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDR) ก็ยังคงพบว่ายังคงมี แหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรมและอยู่ในขั้นที่มีปัญหาวิกฤต ซึ่งกระจายอยู่ใน 49 จังหวัดทั่วประเทศ รวมทั้งสิ้น 172 แห่ง จากจำนวนแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ทั้งหมดในปัจจุบันประมาณ 3,000 กว่าแห่ง ทั้งนี้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรมที่อยู่ในภาคเหนือรวมทั้งสิ้น 53 แห่ง แม้จะเห็นว่าจำนวนแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม 172 แห่ง จะไม่มากนักเมื่อเทียบกับแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ก็ตาม ก็ยังคงที่จะต้องเร่งดำเนินการแก้ไขอย่างจริงจัง โดยความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกแห่ง ทั้งนี้จากการสำรวจของ TDR ได้แบ่งความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวและข้อมูลที่สำคัญ ๆ ไว้ให้ดังนี้

ความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว

ความสำคัญในระดับนานาชาติ หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงมาช้านาน เป็นที่รู้จักดีในกลุ่มนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ เช่น ชายหาดพัทยา หาดป่าตอง อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย เป็นต้น

ความสำคัญในระดับประเทศ หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง เป็นที่รู้จักกันภายในประเทศ กลุ่มนักท่องเที่ยวเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยเสียเป็นส่วนใหญ่ เช่น หาดบางแสน หาดในยาง น้ำตกโตนงาช้าง เป็นต้น

ความสำคัญในระดับท้องถิ่น หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นที่รู้จักในวงแคบ (ท้องถิ่น) กลุ่มนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวในบริเวณท้องถิ่นและจังหวัดใกล้เคียง เช่น บึงแก่นนคร จ.ขอนแก่น น้ำตกห้วยแก้ว จ.เชียงใหม่ เขาดังกวอน จ.สงขลา เป็นต้น

ศักยภาพการท่องเที่ยวระดับจังหวัด

การวิเคราะห์โดยอาศัยตัวแปรความพร้อมด้านสาธารณูปโภค ความสำคัญและความน่าดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว ความสามารถในการเข้าถึง รวมทั้งสิ้น 12 ตัวแปร และการประชุมร่วมกับผู้ชำนาญด้านการท่องเที่ยว ได้จัดลำดับศักยภาพของจังหวัดเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1) จังหวัดที่มีศักยภาพสูง มีทั้งหมด 21 จังหวัด ได้แก่

ภาคกลาง	กรุงเทพฯ อุทัยฯ กาญจนบุรี ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี
ภาคตะวันออก	ตราด ชลบุรี ระยอง
ภาคเหนือ	เชียงราย เชียงใหม่ สุโขทัย
ภาคอีสาน	ขอนแก่น นครราชสีมา เลย อุบลราชธานี อุตรดิตถ์
ภาคใต้	กระบี่ ภูเก็ต สงขลา สุราษฎร์ธานี นราธิวาส

2) จังหวัดที่มีศักยภาพปานกลาง มีทั้งหมด 43 จังหวัด ได้แก่

ภาคกลาง	ฉะเชิงเทรา นครนายก นครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี ปราจีนบุรี สิงห์บุรี สระบุรี ลพบุรี สมุทรปราการ สมุทรสงคราม ราชบุรี สุพรรณบุรี
ภาคตะวันออก	จันทบุรี
ภาคเหนือ	กำแพงเพชร ตาก พิษณุโลก เพชรบูรณ์ แพร่ นครสวรรค์ น่าน พะเยา แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน อุทัยธานี
ภาคอีสาน	กาฬสินธุ์ นครพนม หนองคาย บัรรัมย์ มุกดาหาร สกลนคร สุรินทร์ หนองบัวลำภู ร้อยเอ็ด
ภาคใต้	ชุมพร ตรัง นครศรีธรรมราช ปัตตานี ระนอง พังงา สตูล ยะลา

3) จังหวัดที่มีศักยภาพในด้านอื่น มีทั้งหมด 12 จังหวัด ได้แก่

ภาคกลาง	ชัยนาท สมุทรสาคร อ่างทอง สระแก้ว
ภาคเหนือ	พิจิตร อุตรดิตถ์
ภาคอีสาน	ชัยภูมิ มหาสารคาม ยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ
ภาคใต้	พัทลุง

ลำดับศักยภาพเหล่านี้ จะใช้เป็นเกณฑ์หรือกรอบในการกำหนดงบประมาณและประเภทของงบประมาณเพื่อการท่องเที่ยวในอนาคต

หมายเหตุ : จังหวัดสระแก้ว หนองบัวลำภู และอำนาจเจริญ ไม่มีข้อมูลเพียงพอในการวิเคราะห์การจัดลำดับศักยภาพด้านการท่องเที่ยว เนื่องจากเป็นจังหวัดตั้งใหม่

แหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยงเชื่อมโยงและมีปัญหาวิกฤตจำแนกตามสาเหตุของปัญหา

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในสาเหตุของความเชื่อมโยงของทรัพยากรการท่องเที่ยวของประเทศที่ได้จำแนกให้เห็นในเบื้องต้นแล้วนั้น ททท. จึงได้จัดทำข้อมูลการจำแนกสาเหตุของปัญหาที่เป็นตัวการสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาดังกล่าว โดยจำแนกสาเหตุของปัญหา ออกได้เป็น 6 ประเด็นหลักและประเด็นปัญหาย่อยต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวเนื่องกันไว้ในกลุ่มเดียวกันเพื่อความสะดวกในการพิจารณา ตามตารางที่ 3 และ 4 (ตามเอกสารแนบท้าย)

ทั้งนี้ จากแบบสอบถามสามารถนับรวมประเด็นสาเหตุปัญหาทั้ง 6 ประเด็นหลัก ที่พบในแหล่งท่องเที่ยวที่ประสบปัญหาทั้ง 172 แห่ง พบว่าจำนวนครั้งที่พบประเด็นสาเหตุของปัญหาต่างๆ มีรวมกันทั้งสิ้น 320 ครั้ง โดยจำแนกความถี่ของประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่พบได้ดังนี้

1. ปัญหาด้านกายภาพ

ประเด็นปัญหาย่อยในกลุ่มนี้ ได้แก่ การจัดวางผัง การบุกรุกพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว ทัศนอุจาดอันเกิดจากสถาปัตยกรรมแปลกปลอม สภาพการเข้าถึงและคมนาคมที่ไม่สะดวก สภาพภูมิทัศน์และทรัพยากรท่องเที่ยวถูกทำลาย ความทรุดโทรมของอาคารและสิ่งปลูกสร้างในแหล่งท่องเที่ยว

ทั้งนี้จากการนับรวมข้อมูลพบประเด็นปัญหาด้านกายภาพเกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวที่ประสบปัญหาสูงถึง 109 ครั้ง หรือคิดเป็นร้อยละ 34.06 จากจำนวนครั้งของประเด็นปัญหาที่รวบรวมได้ทั้งหมด 320 ครั้ง ซึ่งนับว่าปัญหาด้านกายภาพเป็นปัญหาที่มีความถี่สูงและอาจจะเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เกิดความเชื่อมโยงและวิกฤตของทรัพยากรการท่องเที่ยวของประเทศ

2. ปัญหาด้านสาธารณูปโภค

ประเด็นปัญหาย่อย ได้แก่ ความไม่พร้อม ไม่เพียงพอหรือความสามารถในการใช้ประโยชน์จากสาธารณูปโภคของแหล่ง อาทิ ที่จอดรถ น้ำใช้ ไฟฟ้า ห้องน้ำ-สุขา โทรศัพท์ ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ที่จำเป็น เช่น บ้าย ม้านั่ง ดั่งชยะ ฯลฯ

ทั้งนี้ จากการนับรวมข้อมูลพบสาเหตุของประเด็นปัญหาด้านสาธารณูปโภค จำนวน 36 ครั้ง หรือคิดเป็นร้อยละ 11.25 จากจำนวนครั้งของประเด็นปัญหาที่รวบรวมได้ทั้งหมด

3. ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม

ประเด็นปัญหาย่อย ได้แก่ ปัญหาที่เกิดจากการขาดระบบการจัดการในสิ่งที่ก่อให้เกิดมลภาวะของแหล่งท่องเที่ยว คือ ขยะ/สิ่งปฏิกูล น้ำเสีย มลพิษทางอากาศ เสียง รวมทั้งการพัฒนาที่ขาดความเข้าใจ ทำให้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ตลอดจนความเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากธรรมชาติเอง

ทั้งนี้จากการนับรวมข้อมูลพบสาเหตุของประเด็นปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม จำนวน 87 ครั้ง หรือคิดเป็นร้อยละ 27.19 จากจำนวนครั้งของประเด็นปัญหาที่รวบรวมได้ทั้งหมด ซึ่งคิดเป็นลำดับที่สอง รองจากสาเหตุของประเด็นปัญหาด้านกายภาพ

4. ปัญหาด้านสวัสดิภาพของนักท่องเที่ยว

ประเด็นปัญหาย่อย ได้แก่ ความไม่พร้อมหรือขาดมาตรฐานระบบรักษาความปลอดภัยของสถานที่ ความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวอันเกิดจากตัวแหล่งท่องเที่ยวและการกระทำของบุคคลไม่พึงประสงค์

5. ปัญหาด้านกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว

ประเด็นปัญหาย่อย ได้แก่ ลักษณะของกิจกรรมกับแหล่งท่องเที่ยวที่ขาดความสัมพันธ์หรือขัดแย้งกัน ความไม่น่าสนใจ หรือปริมาณของกิจกรรมในแหล่งไม่สามารถรองรับต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวได้

ทั้งนี้จากการนับรวมข้อมูลพบสาเหตุของประเด็นปัญหาด้านกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว จำนวน 4 ครั้ง หรือคิดเป็นร้อยละ 1.25 จากจำนวนครั้งของประเด็นปัญหาที่รวบรวมได้ทั้งหมด

6. ปัญหาด้านนโยบายการจัดการ

ประเด็นปัญหาย่อย เป็นลักษณะปัญหาที่เกิดและเกี่ยวกันในระดับนโยบายจำเป็นต้องมีการปฏิสัมพันธ์หรือเชื่อมโยง เกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่าย อาทิ ปัญหาด้านงบประมาณ บุคลากร ความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน/ประชาชน ปัญหาการขาดการประชาสัมพันธ์ ความไม่น่าสนใจของสื่อหรือบริการข่าวสาร ระเบียบหรือข้อกฎหมายที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดการ ตลอดจนการขาดแผนการพัฒนาจัดการพื้นที่และการบำรุงรักษาแหล่ง ทำให้เกิดความแออัดในบางช่วงเวลาที่เป็นสาเหตุให้เกิดความเสื่อมโทรมของแหล่งระยะยาว

แนวทางการแก้ไข

เนื่องจากทรัพยากรท่องเที่ยวที่ประสบปัญหาวิกฤตและความเสื่อมโทรมทั้ง 172 แห่ง จัดอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวที่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่ควรเร่งดำเนินการแก้ไขปรับปรุง เพื่อมิให้เกิดความรุนแรงต่อไป โดยในการดำเนินการระยะแรกนี้เห็นควรให้มีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

1. กำหนดให้หน่วยงานที่รับผิดชอบพื้นที่ที่มีทรัพยากรท่องเที่ยวประสบปัญหาวิกฤต และมีความเสื่อมโทรม เร่งดำเนินการตรวจสอบ ศึกษารายละเอียดและจัดทำแนวทางการแก้ไข และป้องกันปัญหาดังกล่าว ตลอดจนดำเนินการฟื้นฟูสภาพแหล่งท่องเที่ยวในกรณีที่สามารถดำเนินการได้ในทันทีโดยรีบด่วน

2. ในส่วนที่ไม่สามารถจะดำเนินการได้ในทันทีภายในปีงบประมาณปัจจุบันได้ เนื่องจากข้อจำกัดทางด้านงบประมาณ และระยะเวลาในการดำเนินการ ให้จัดทำเป็นโครงการเพื่อนำเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงบประมาณ โดยเสนอผ่านหน่วยงานต้นสังกัดตามขั้นตอนปกติเพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานของหน่วยงานนั้น ๆ อนึ่งหากโครงการใด หน่วยงานต้นสังกัดพิจารณาแล้วมีความเห็นว่าเป็นโครงการเร่งด่วน หากไม่ดำเนินการ อาจก่อให้เกิดผลกระทบที่เสียหายหรือรุนแรงต่อไปได้ ให้นำเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงบประมาณโดยตรงเป็นการพิเศษได้

3. ควรพิจารณาให้สำนักงบประมาณจัดตั้งงบประมาณ เพื่อรองรับการดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวในส่วนที่ต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนมากและหน่วยงานที่รับผิดชอบในพื้นที่ที่ไม่สามารถที่จะรองรับได้เป็นการเฉพาะและเร่งด่วนในปีงบประมาณปัจจุบัน

4. ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบจัดทำรายงานความคืบหน้า หรือผลการดำเนินการแก้ไข ปัญหาทรัพยากรท่องเที่ยวเสื่อมโทรม

มาตรการแก้ไขปัญหา

มาตรการหลัก

1. ใช้มาตรการเข้มงวดทางกฎหมายให้ผู้บุกรุกออกนอกพื้นที่ และรองรับด้วยโครงการพัฒนาและจัดระเบียบพร้อมทั้งควบคุมติดตามการดำเนินการของผู้ประกอบการอย่างใกล้ชิด

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง : จังหวัด กรมตำรวจ กรมการผังเมือง กรมโยธาธิการ สำนักนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม กรมควบคุมมลพิษ

2. ให้ความรู้ สร้างทัศนคติ และจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และความหวงแหน ในฐานะเจ้าของทรัพย์ทางมรดกทางท่องเที่ยวร่วมกัน

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง : กระทรวงศึกษาธิการ จังหวัด กรมตำรวจ สำนักนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม กรมควบคุมมลพิษ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ททท.

3. การกระจายอำนาจให้หน่วยงานในภูมิภาคและท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการฟื้นฟู พัฒนา และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและการท่องเที่ยวตามยุทธศาสตร์ที่ 3 ในแผนฯ 8 เรื่อง การเสริมสร้างศักยภาพการพัฒนาของภูมิภาคและชนบท เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างทั่วถึง และยุทธศาสตร์ที่ 5 ว่าด้วยการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้การกระจายอำนาจหน้าที่ การบริหารและการจัดการทรัพยากรท่องเที่ยว โดยจัดสรรบุคลากรและงบประมาณด้านการท่องเที่ยวให้กับจังหวัดและองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น และกำหนดหน้าที่รับผิดชอบ เพื่อให้หน่วยงานในท้องถิ่นสามารถบริหาร/จัดการทรัพยากรเองได้ โดยความสอดคล้องกับแผนแม่บทในการพัฒนาการท่องเที่ยว และให้จังหวัดและสำนักงาน ททท. เป็นแกนกลางประสานงาน

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง : กรมการปกครอง กรมตำรวจ กรมการเมือง กรมโยธาธิการ สำนักนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม กรมควบคุมมลพิษ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ททท.

ทั้งนี้การดำเนินการในเบื้องต้นควรให้จังหวัดเป็นแกนกลางในการระดมหน่วยงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนฟื้นฟูพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและการดำเนินกิจกรรมการตลาดด้วยความสอดคล้องกับแผนแม่บทเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวของชาติ โดยมีการจัดงบประมาณสนับสนุนทั้งด้านการพัฒนาและการตลาดอย่างต่อเนื่อง

มาตรการดูแลรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยวของประเทศเพื่อความยั่งยืน

1. เผยแพร่ความรู้ความเข้าใจกับหน่วยงานราชการและเอกชน ที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาการท่องเที่ยว วิสัยทัศน์ พันธกิจใหม่ สร้างเครือข่ายเพื่อให้สามารถทำงานร่วมกันอย่างมีระบบ มีประสิทธิภาพและมีการแก้ไขอุปสรรคร่วมกัน

2. กระจายงานพัฒนาการท่องเที่ยวในส่วนที่สามารถเลี้ยงตัวเองได้ และไม่เป็นภาระงบประมาณ ให้สู่ภาคเอกชนโดยเฉพาะด้านการตลาดและการฝึกอบรม

3. กระจายงานในส่วนที่ต้องการความรู้ความชำนาญพิเศษ และงานในส่วนที่ต้องการข้อมูลเฉพาะ เช่น การวางแผนท่องเที่ยว การวิเคราะห์งบประมาณ และผังการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่จัดทำโดยจังหวัดและองค์การท้องถิ่น โดยการจ้างเอกชนหรือสถาบันวิจัยและสถาบันการศึกษา

4. ขจัดการผูกขาดในอุตสาหกรรมบริการ ทั้งในด้านการคมนาคมขนส่งทางน้ำ บก และอากาศตลอดจนบริการด้านโทรคมนาคม เพื่อให้มีการแข่งขันทั้งด้านคุณภาพและราคา ทำให้สามารถยกระดับถึงมาตรฐานสากลได้

5. ระดมกำลังความคิด ความสามารถของสถาบันการศึกษา ชมรมท้องถิ่น ตลอดจนชุมชนในการเฝ้าระวัง อนุรักษ์ พัฒนาและฟื้นฟูทรัพยากรท่องเที่ยวตามศักยภาพในแต่ละท้องถิ่น

6. พัฒนาบุคลากรในอุตสาหกรรมอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมการศึกษาและวิจัยให้มีการพัฒนา การท่องเที่ยวให้เป็นระบบ และเกิดความคิดริเริ่มใหม่ ๆ

7. ปรับปรุงฐานข้อมูลระดับชาติในสำนักงานสถิติแห่งชาติ และสภาพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติให้สามารถประเมินบทบาทการท่องเที่ยวไทยที่มีต่อเศรษฐกิจของชาติให้ครบถ้วน ชัดเจน และเที่ยงตรงยิ่งขึ้น

8. ปรับปรุงระบบเครือข่ายการคมนาคมภายในประเทศให้มีความสะดวกมากยิ่งขึ้น

9. ลดการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวที่สิ่งแวดล้อมเข้าข่ายวิกฤต เช่น เกาะสมุย เกาะพีพี โดยประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวอื่นทดแทน

10. จัดประกวดแหล่งท่องเที่ยวและจังหวัดท่องเที่ยวดีเด่นในด้านการฟื้นฟูและอนุรักษ์ประเภทต่าง ๆ ทั้งสำหรับภาครัฐและเอกชน

11. ประกาศให้แหล่งท่องเที่ยวที่มีความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมสูง เช่น หมู่เกาะอ่างทอง ตะรุเตา สิมิลัน เป็นเขตคุ้มครองสิ่งแวดล้อม

12. ศึกษาพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทดแทนแหล่งท่องเที่ยวที่มีนักท่องเที่ยวหนาแน่น

13. จัดตั้งระบบติดตามสภาพทรัพยากรท่องเที่ยว เพื่อสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่วิกฤต โดยมีคณะกรรมการร่วมระหว่างหน่วยงานราชการต่าง ๆ และมีกลุ่มอนุรักษ์ในท้องถิ่นเป็นเครือข่ายเผยแพร่ข้อมูลผ่านสื่อมวลชน เพื่อสร้างแรงกดดันทางสังคมต่อไป

14. ขยายกำลังรองรับของสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวก ให้ทันกับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น

15. พัฒนาแหล่งพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะในเมืองและใกล้เคียง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเขตที่มีชุมชนแออัด เพื่อลดแรงกดดันของประชากรต่อแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ เช่น สถานพักผ่อนและตากอากาศบางปู บริเวณพื้นที่ชะลอน้ำในโครงการพระราชดำริ "แก้มลิง" ทั้งนี้ อาจพิจารณาการใช้ประโยชน์จากที่ดินของหน่วยงานที่จะย้ายออกไป เช่น กรณีของโรงงานยาสูบ สุขุมวิท ซอย 4 การซื้อที่ดินจากเอกชนเพื่อจัดทำสวนหย่อมหรือป่าในเมือง

16. สนับสนุนให้หน่วยราชการและเอกชน พัฒนาพื้นที่ของตนซึ่งไม่อยู่ในเขตอนุรักษ์ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวสาธารณะได้ เช่น พื้นที่ในเขตหัวเขื่อน หัวฝาย อ่างเก็บน้ำ พื้นที่เหมืองแร่เก่าที่ทิ้งร้างไว้ ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงและควบคุมผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และผลกระทบต่อชุมชนใกล้เคียง

17. ใช้งบประมาณฟื้นฟูและอนุรักษ์ของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อช่วยพิทักษ์มรดกไทย ประเภทยานประวัติศาสตร์ อนุสรณ์สถาน และอาคารสถาปัตยกรรมแห่งชาติ เช่น บ้านขุนกอบวิจัย กิจ ที่จังหวัดอุทัยธานี

18. จัดทำผังเมืองเฉพาะสำหรับเมืองท่องเที่ยวเพื่อควบคุมการใช้ที่ดิน และพัฒนาภูมิทัศน์ และพื้นที่เปิดโล่งเพื่อเป็นพื้นที่สาธารณะเพื่อกิจกรรมพักผ่อนหย่อนใจต่อไป

19. กำหนดให้มีเขตคุ้มครองการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะในบริเวณที่จะมีโครงการพัฒนาขนาดใหญ่ที่จะมีผลต่อสิ่งแวดล้อม โดยให้มีพื้นที่กันชนระหว่างเขตพัฒนากับเขตคุ้มครองการท่องเที่ยว

20. กำหนดนโยบายที่แน่นอนในการใช้พื้นที่อนุรักษ์ประเภทต่าง ๆ เพื่อการท่องเที่ยว เช่น เขตต้นน้ำลำธาร เขตสงวนพันธุ์สัตว์ป่า อุทยานแห่งชาติ ทั้งนี้ต้องกำหนดเงื่อนไขและขอบเขตของพื้นที่และกิจกรรมการใช้พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว ศึกษาผลกระทบต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อมอันเกิดจากการท่องเที่ยวและมาตรการลดผลกระทบ ตลอดจนวิธีการชดเชย และการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น

21. จัดทำแนวทางปฏิบัติ (Code of Conduct) ให้แก่นักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เผยแพร่ทางสื่อมวลชนเพื่อให้ นักท่องเที่ยวเข้าใจว่าควรปฏิบัติอย่างไร

22. ใช้กลไกทางเศรษฐศาสตร์เข้าควบคุมจำนวนนักท่องเที่ยว ไม่ให้เกิดกำลังรองรับของสภาพพื้นที่ โดยปรับค่าธรรมเนียมให้เหมาะสมกับความตั้งใจและความพอใจที่จะจ่ายของผู้บริโภค

23. กำหนดจำนวนคนเข้าชมอุทยานในช่วงเวลาที่มีนักท่องเที่ยวแออัด เพื่อให้สอดคล้องกับกำลังรองรับของพื้นที่

24. ใช้มาตรการทางกฎหมายและเศรษฐศาสตร์เข้าควบคุม และลดปริมาณขยะในแหล่งท่องเที่ยว สนับสนุน พ.ร.บ. มัดจำบรรจุภัณฑ์ โดยเฉพาะในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

25. สร้างระบบ Green Tourism Label เพื่อแสดงถึงมาตรฐานของกิจการท่องเที่ยวที่เน้นการอนุรักษ์ เช่น โรงแรม ภัตตาคาร บริษัททัวร์ ที่ดำเนินการโดยมีผลต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด

26. ส่งเสริมให้มหาวิทยาลัย สถาบันการศึกษาในท้องถิ่น จัดค่ายเยาวชนและทัศนศึกษาในฤดูร้อน โดยให้มีส่วนประกอบของการศึกษาเกี่ยวกับธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และกีฬา

27. เพิ่มและปรับปรุงบอกทางแหล่งท่องเที่ยวและสถานที่ที่สำคัญ สำหรับนักท่องเที่ยวให้เป็นภาษาและเครื่องหมายสากล

28. เพิ่มมาตรฐานด้านความปลอดภัย ไม่เพียงแต่ความปลอดภัยจากอาชญากรรม แต่รวมถึงความปลอดภัยของสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว เช่น ความแข็งแรงของราวบันได สะพานแขวน ฯลฯ ตั้งมาตรฐานความปลอดภัยของยานพาหนะในแหล่งท่องเที่ยว เช่น รถรางไฟฟ้าขึ้นเขา รถกระเช้า

จากข้อมูลทีกล่าวมาแล้วทั้งหมดข้างต้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการที่จะต้องการการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นเพื่อให้ท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทและส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ของตน ตลอดจนการที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในสภาพเสื่อมโทรมและวิกฤต 172 แห่ง รวมทั้งแนวทางการดำเนินงานที่ ททท. ได้มีแนวคิดไว้ทั้งหมด ดังนั้น ททท. ได้นำเสนอต่อรัฐบาลพิจารณาและนายกรัฐมนตรียังได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 43/2540 ลงวันที่ 27 มกราคม 2540 แต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติขึ้น เพื่อทำหน้าที่ในการกำหนดแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวของชาติ ตลอดจนการแก้ไขปัญหาด้านการท่องเที่ยวที่เป็นอุปสรรคต่อภาครัฐบาลและเอกชนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบังเกิดผลต่อการท่องเที่ยวของประเทศชาติอย่างแท้จริง โดยมีรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายปิยะณัฐ วัชรภรณ์) เป็นประธานคณะกรรมการและจากการประชุมคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2540 ได้มีประเด็นเพื่อพิจารณาการแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการดำเนินงาน และเพื่อให้ท้องถิ่นมีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนาการท่องเที่ยวของตนมากขึ้น และเพื่อให้สอดคล้องตามแผนของ ททท. จึงได้เห็นควรให้มีการจัดตั้ง คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดขึ้น เพื่อทำหน้าที่พิจารณาปัญหาอุปสรรคที่มีต่อการส่งเสริม อนุรักษ์และพัฒนาการท่องเที่ยวและแนวทางแก้ไขปัญหาในระดับจังหวัด กลั่นกรองประเมินความเหมาะสม และจัดลำดับความสำคัญเร่งด่วน ตลอดจนพิจารณาผลกระทบของแนวทางแก้ไขปัญหา จัดทำแผน อนุรักษ์/พัฒนา แหล่งท่องเที่ยวในระดับจังหวัด รวมทั้งการจัดตั้งกองทุนส่งเสริมพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวระดับท้องถิ่น ทั้งนี้คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติได้เห็นควรให้สำนักงบประมาณพิจารณากำหนดให้มีหมวดงบประมาณเพื่อการฟื้นฟูรักษาคุณภาพ เร่งรัดพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวขึ้น เพื่อรองรับสนับสนุนค่าของงบประมาณของหน่วยงานต่าง ๆ และให้

สำนักงานประมาณประสานกับ ททท. เพื่อพิจารณากำหนดหลักเกณฑ์การให้การสนับสนุนโครงการของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เสนอขอเข้ามาโดยในเบื้องต้นอาจแบ่งประเภทของงบประมาณได้ดังนี้

1. งบประมาณเพื่อรักษาสภาพแวดล้อมของจังหวัดท่องเที่ยวหลักหรือแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง โดยเฉพาะในเขตพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นพิเศษ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร พัทยา/ชลบุรี เชียงใหม่ ภูเก็ต หาดใหญ่/สงขลา และนครราชสีมา
 2. งบประมาณเพื่อการฟื้นฟูเร่งรัดพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว โดยพิจารณาให้ลำดับความสำคัญในเขตพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นพิเศษก่อนและแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรมตามที่ ททท. ได้นำเสนอไว้แล้ว
 3. งบประมาณพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวท้องถิ่น
 4. งบประมาณส่งเสริมศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว (แหล่งท่องเที่ยวใหม่)
- ขณะนี้กำลังอยู่ระหว่างการประสานงานกับสำนักงานประมาณในการจัดตั้งงบประมาณตามที่ TDRI ได้เสนอรวม 4 ข้อ ข้างต้น

แหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม 161 แห่ง และสภาพปัญหาปรากฏตามข้อมูลดังต่อไปนี้
 รางที่ 1 : แสดงทรัพยากรการท่องเที่ยวเสื่อมโทรมและสภาพปัญหาในจังหวัดที่มีศักยภาพสูง (TDRI)

จังหวัด	อำเภอ	ชื่อแหล่งท่องเที่ยว	ประเภท	ศักยภาพของจังหวัด*	ความสำคัญแหล่งท่องเที่ยว**	ผู้รับผิดชอบ		ประเด็นปัญหา						
						หน่วยงานรับผิดชอบ	สำนักงาน ททท. ที่รับผิดชอบ	กายภาพ	สาธารณูปโภค	สิ่งแวดล้อม	สวัสดิภาพของนักท่องเที่ยว	กิจกรรม	นโยบายการจัดการ	จำนวนรวม
กระบี่	เมือง	เกาะพีพี	1	1	1	กรมป่าไม้	สภท.4	✓		✓	✓	✓	✓	5
กาญจนบุรี	เมือง	สะพานข้ามแม่น้ำแคว	2	1	1	การรถไฟฯ	สภท.1	✓						1
ชลบุรี	บางละมุง	เกาะล้าน	1	1	1	จังหวัด	สภท.3	✓		✓	✓			3
ชลบุรี	บางละมุง	หาดพัทยา	1	1	1	จังหวัด	สภท.3			✓	✓			2
ชลบุรี	บางละมุง	หาดนาจอมเทียน	1	1	1	จังหวัด	สภท.3			✓	✓			2
เชียงราย	เชียงแสน	พระธาตูปูเข้า	2	1	1	วัด	สภท.2	✓						1
เชียงราย	เชียงแสน	จุดชมวิวและพักผ่อน	1	1	1	จังหวัด	สภท.2						✓	1
เชียงราย	แม่จัน	น้ำพุร้อนแม่จัน	1	1	1	จังหวัด	สภท.2						✓	1
เชียงราย	แม่ฟ้าหลวง	วัดพระธาตุดอยตุง	2	1	1	วัด	สภท.2	✓						1
เชียงใหม่	เมือง	วัดพระบรมธาตุดอยสุเทพ	2	1	1	กรมศิลปากร	สภท.1	✓		✓				2
เชียงใหม่	เมือง	อุทยานแห่งชาติสุเทพ-ปุย	1	1	1	กรมป่าไม้	สภท.1	✓		✓				2
เชียงใหม่	เมือง	โบราณสถานและวัดร้าง	2	1	1	กรมศิลปากร	สภท.1	✓					✓	2
เชียงใหม่	เมือง	วัดเชียงใหม่	2	1	1	กรมศิลปากร	สภท.1						✓	1
เชียงใหม่	เมือง	วัดพระสิงห์	2	1	1	กรมศิลปากร	สภท.1						✓	1
เชียงใหม่	เมือง	วัดเจดีย์หลวง	2	1	1	กรมศิลปากร	สภท.1						✓	1
เชียงใหม่	เมือง	วัดเจ็ดยอด	2	1	1	กรมศิลปากร	สภท.1						✓	1
เชียงใหม่	เมือง	วัดสวนดอก	2	1	1	กรมศิลปากร	สภท.1						✓	1
เชียงใหม่	เมือง	หมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้ง	2	1	1	กรมป่าไม้	สภท.1			✓			✓	2
เชียงใหม่	เมือง	เวียงกุมกาม	2	1	1	กรมศิลปากร	สภท.1		✓				✓	2
ตราด	กิ่ง อ.เกาะช้าง	อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง	1	1	1	กรมป่าไม้	สภท.5			✓				1
นครราชสีมา	โนนสูง	แหล่งโบราณคดีบ้านปราสาท	2	1	1	กรมศิลปากร	สภท.1		✓	✓	✓			3
นครราชสีมา	ปากช่อง	อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่	1	1	1	กรมป่าไม้	สภท.1			✓	✓		✓	3
ประจวบคีรีขันธ์	หัวหิน	หาดหัวหิน	1	1	1	จังหวัด	สภท.2	✓		✓				2
ภูเก็ต	เมือง	เกาะเฮ	1	1	1	จังหวัด	สภท.4				✓		✓	2
ภูเก็ต	กระทุ้ง	หาดป่าตอง	1	1	1	จังหวัด	สภท.4	✓		✓			✓	3
สุราษฎร์ธานี	เกาะสมุย	เกาะสมุย	1	1	1	จังหวัด	สภท.5	✓		✓				2
สุราษฎร์ธานี	เกาะพะงัน	เกาะพะงัน	1	1	1	จังหวัด	สภท.5	✓		✓				2
กระบี่	เมือง	หาดนพรัตนธารา	1	1	2	กรมป่าไม้	สภท.4			✓			✓	2
กาญจนบุรี	สังขละบุรี	ด่านเจดีย์สามองค์	2	1	2	จังหวัด	สภท.1				✓		✓	2
กาญจนบุรี	เมือง	การล่องแพแม่น้ำแคว	3	1	2	จังหวัด	สภท.1			✓	✓			2

ร่างที่ 1 : แสดงทรัพยากรการท่องเที่ยวเชื่อมโยงโทรคมนาคมและสภาพปัญหาในจังหวัดที่มีศักยภาพสูง (TDRI) (ต่อ)

จังหวัด	อำเภอ	ชื่อแหล่งท่องเที่ยว	ประเภท	ศักยภาพของจังหวัด*	ความสำคัญแหล่งท่องเที่ยว**	ผู้รับผิดชอบ		ประเด็นปัญหา							
						หน่วยงานรับผิดชอบ	สำนักงาน ททท. ที่รับผิดชอบ	กายภาพ	สาธารณูปโภค	สิ่งแวดล้อม	สวัสดิภาพของนักท่องเที่ยว	กิจกรรม	นโยบายการจัดการ	จำนวนรวม	
ชลบุรี	เมือง	หาดบางแสน	1	1	2	จังหวัด	สภก.3	✓		✓					2
เชียงราย	เมือง	วนอุทยานน้ำตกขุนกรณ์	1	1	2	กรมป่าไม้	สภน.2			✓					1
เชียงราย	เทิง	ภูชี้ฟ้า	1	1	2	จังหวัด	สภน.2	✓					✓		2
เชียงราย	แม่จัน	น้ำตกตาดทอง	1	1	2	กรมป่าไม้	สภน.2						✓		1
เชียงราย	แม่สาย	ถ้ำหลวง	1	1	2	กรมป่าไม้	สภน.2						✓		1
เชียงใหม่	สันป่าตอง	เวียงท่ากาน	2	1	2	กรมศิลปากร	สภน.1		✓				✓		2
เชียงใหม่	เชียงดาว	ถ้ำเชียงดาว	1	1	2	กรมป่าไม้	สภน.1			✓			✓		2
ตราด	แหลมงอบ	อ่าวตาลคู่	1	1	2	จังหวัด	สภก.5			✓					1
นครราชสีมา	โชคชัย	ด่านเกวียน	3	1	2	จังหวัด	สภจ.1	✓	✓						2
นครราชสีมา	สีคิ้ว	เขื่อนลำนางรอง	1	1	2	กรมชลประทาน	สภจ.1	✓		✓					2
นราธิวาส	บาเจาะ	น้ำตกปลาใจ	1	1	2	กรมป่าไม้	สภต.3	✓	✓	✓					3
นราธิวาส	เมือง	ชายหาดนราทัศน์	1	1	2	จังหวัด	สภต.3			✓			✓		2
นราธิวาส	เมือง	ชายหาดอ่าวมะนาว	1	1	2	กรมป่าไม้	สภต.3		✓	✓					2
ประจวบคีรีขันธ์	เมือง	อ่าวประจวบ	1	1	2	จังหวัด	สภก.2			✓					1
อยุธยา	อยุธยา	วัดสุพรรณดารามราชวรวิหาร	2	1	2	วัด	สภก.6	✓		✓					2
อยุธยา	อยุธยา	วัดโก	2	1	2	วัด	สภก.6		✓						1
เพชรบุรี	ชะอำ	หาดชะอำ	1	1	2	จังหวัด	สภก.2	✓							1
เพชรบุรี	ชะอำ	หาดปึกเตียน/หาดเพชร	1	1	2	จังหวัด	สภก.2	✓		✓					2
ภูเก็ต	ถลาง	หาดในยาง	1	1	2	กรมป่าไม้	สภต.4	✓		✓			✓		3
ระยอง	เมือง	เกาะเสม็ด	1	1	2	กรมป่าไม้	สภต.4	✓		✓		✓			3
ระยอง	เมือง	หาดแสงจันทร์	1	1	2	จังหวัด	สภต.4	✓		✓					2
ระยอง	เมือง	หาดแม่รำพึง-บ้านกั้นอ่าว	1	1	2	จังหวัด	สภต.4	✓		✓					2
ระยอง	เมือง	แหลมแม่พิมพ์	1	1	2	จังหวัด	สภต.4	✓							1
สงขลา	หาดใหญ่	น้ำตกโตนงาช้าง	1	1	2	กรมป่าไม้	สภต.1			✓	✓				2
อุบลราชธานี	ศิรินธร	ตลาดชายแดนด่านช่องเม็ก	3	1	2	จังหวัด	สภจ.2	✓	✓	✓	✓				4
อุบลราชธานี	เมือง	หาดวัดใต้	1	1	2	จังหวัด	สภจ.2	✓		✓					2
กาญจนบุรี	เมือง	วัดเขาถ้ำปูน	2	1	3	วัด	สภก.1	✓		✓	✓				3
กาญจนบุรี	ทองผาภูมิ	น้ำพุร้อนหินดาด	1	1	3	จังหวัด	สภก.1	✓		✓					2
ขอนแก่น	น้ำพอง	ถ้ำประกายชัย	2	1	3	กรมศิลปากร	สภจ.3	✓							1
ขอนแก่น	เมือง	บึงแก่นนคร	1	1	3	จังหวัด	สภจ.3	✓		✓					2

ร่างที่ 1 : แสดงทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อมโหกรรมและสภาพปัญหาในจังหวัดที่มีศักยภาพสูง (TDRI) (ต่อ)

จังหวัด	อำเภอ	ชื่อแหล่งท่องเที่ยว	ประเภท	ศักยภาพของจังหวัด*	ความสำคัญแหล่งท่องเที่ยว**	ผู้รับผิดชอบ		ประเด็นปัญหา							
						หน่วยงานรับผิดชอบ	สำนักงาน ทพท. ที่รับผิดชอบ	กายภาพ	สาธารณูปโภค	สิ่งแวดล้อม	สวัสดิภาพของนักท่องเที่ยว	กิจกรรม	นโยบายการจัดการ	จำนวนรวม	
ขอนแก่น	ชุมแพ	แหล่งโบราณคดีโนนเมือง	2	1	3	กรมศิลปากร	สภจ.3	✓	✓						2
ขอนแก่น	เมือง	พิพิธภัณฑสถานฯ ขอนแก่น	3	1	3	กรมศิลปากร	สภจ.3			✓					1
ขอนแก่น	เขาสวนกวาง	เมืองโบราณดงเมืองแอม	2	1	3	กรมศิลปากร	สภจ.3	✓							1
ขอนแก่น	เมือง	ภาพจิตรกรรมวัดไชยศรี	2	1	3	กรมศิลปากร	สภจ.3						✓		1
ขอนแก่น	เมือง	แหล่งโบราณคดีสิมมา	2	1	3	กรมศิลปากร	สภจ.3	✓							1
ขอนแก่น	ภูเวียง	ถ้ำฝ่ามือแดง	1	1	3	กรมศิลปากร	สภจ.3	✓							1
ขอนแก่น	พระยืน	ภูแก้ว	2	1	3	กรมศิลปากร	สภจ.3	✓							1
ชลบุรี	ศรีราชา	เกาะลอยศรีราชา	1	1	3	จังหวัด	สภจ.3			✓	✓				2
เชียงราย	เมือง	ตูปู่ท่อนเมืองและระดือเมือง	2	1	3	จังหวัด	สภจ.2	✓							1
เชียงราย	เชียงแสน	ทะเลสาบเชียงแสน	1	1	3	จังหวัด	สภจ.2				✓	✓			2
เชียงราย	แม่สาย	ถ้ำปู่ ถ้ำปลา	1	1	3	จังหวัด	สภจ.2						✓		1
เชียงใหม่	เมือง	น้ำตกห้วยแก้ว	1	1	3	กรมป่าไม้	สภจ.1	✓	✓						2
ตราด	เมือง	เรลลิ่งดักกิมปอด	2	1	3	จังหวัด	สภจ.5						✓		1
ระยอง	เมือง	พระเจดีย์กลางน้ำ	2	1	3	จังหวัด	สภจ.4	✓		✓					2
ระยอง	เมือง	อุตุเรือสมเด็จพระเจ้าตากสินฯ	2	1	3	กรมศิลปากร	สภจ.4	✓					✓		2
ระยอง	บ้านฉาง	หาดพลา-พยุ	1	1	3	จังหวัด	สภจ.4	✓		✓					2
สงขลา	เมือง	แก้วเสด็จ	1	1	3	จังหวัด	สภจ.1			✓					1
สงขลา	เมือง	เขาดังกวน	2	1	3	กรมศิลปากร	สภจ.1				✓				1
สงขลา	เมือง	หาดชลาทัศน์	1	1	3	จังหวัด	สภจ.1			✓					1
สงขลา	เทพา	หาดสะกอม	1	1	3	จังหวัด	สภจ.1			✓			✓		2
สงขลา	หาดใหญ่	วนอุทยานน้ำตกบิทร	1	1	3	กรมป่าไม้	สภจ.1			✓					1
อุบลราชธานี	เมือง	หาดคูเดื่อ	1	1	3	จังหวัด	สภจ.2	✓		✓					2
อุบลราชธานี	โขงเจียม	น้ำตกสุร้อยสวรรค์	1	1	3	กรมป่าไม้	สภจ.2			✓					1

หมายเหตุ : * 1 จังหวัดที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวสูง

* 2 จังหวัดที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวปานกลาง

* 3 จังหวัดที่มีศักยภาพทางด้านอื่น ๆ

** 1 แหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญในระดับนานาชาติ

** 2 แหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญในระดับประเทศ

** 3 แหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญในระดับท้องถิ่น

จังหวัดท่องเที่ยวหลักของประเทศ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร เชียงใหม่ ภูเก็ต สงขลา นครราชสีมา ชลบุรี

ตารางที่ 2 : แสดงทรัพยากรการท่องเที่ยวเชื่อมโยงเชื่อมโยง และสภาพปัญหาในจังหวัดที่มีศักยภาพปานกลาง (TDR1)

จังหวัด	อำเภอ	ชื่อแหล่งท่องเที่ยว	ประเภท	ศักยภาพจังหวัด*	ความสำคัญแหล่งท่องเที่ยว**	ผู้รับผิดชอบ		ประเด็นปัญหา							
						หน่วยงานรับผิดชอบ	สำนักงาน ททท. รับผิดชอบ	กายภาพ	สาธารณูปโภค	สิ่งแวดล้อม	สวัสดิภาพของนักท่องเที่ยว	กิจกรรม	นโยบายการจัดการ	จำนวนรวม	
ตาก	อุ้มผาง	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าอุ้มผาง	1	2	2	กรมป่าไม้	สภท.4	✓	✓						2
นครศรีธรรมราช	เมือง	วัดพระบรมมหาธาตุวรรณวิหาร	2	2	2	กรมศิลปากร	สภท.2					✓	✓		2
ปัตตานี	ปานาแระ	หาดแหมแหม	1	2	2	จังหวัด	สภท.3		✓	✓			✓		3
ปัตตานี	โคกโพธิ์	อุทยานแห่งชาติน้ำตกทรายขาว	1	2	2	กรมป่าไม้	สภท.3		✓	✓					2
พังงา	เมือง	เกาะปันหยี่	3	2	2	จังหวัด	สภท.4	✓		✓					2
พะเยา	เมือง	วัดศรีโคมคำ	2	2	2	จังหวัด	สภท.2	✓							1
พะเยา	เมือง	กว๊านพะเยา	1	2	2	กรมประมง	สภท.2	✓							1
เพชรบูรณ์	เขาค้อ	ฐานอิทธิ (พิพิธภัณฑ์อาวุธ)	2	2	2	กองพลทหารม้าที่ 1	สภท.3						✓		1
เพชรบูรณ์	เขาค้อ	อนุสาวรีย์ผู้เสียสละ	2	2	2	กองพลทหารม้าที่ 1	สภท.3						✓	✓	1
เพชรบูรณ์	เขาค้อ	น้ำตกศรีดิษฐ์	1	2	2	กองพลทหารม้าที่ 1	สภท.3						✓		1
เพชรบูรณ์	เขาค้อ	สวนสัตว์เปิดเขาค้อ	1	2	2	กรมป่าไม้	สภท.3	✓							1
ยะลา	เมือง	วัดถ้ำคูหาภิมุข (วัดน้ำจืด)	2	2	2	จังหวัด	สภท.3	✓		✓		✓			3
ลพบุรี	เมือง	ประตูชัย	2	2	2	กรมศิลปากร	สภท.7	✓							1
ลพบุรี	เมือง	วัดสันป่าไผ่	2	2	2	กรมศิลปากร	สภท.7	✓							1
ลำปาง	ห้างฉัตร	อุทยานแห่งชาติขุนตาล	1	2	2	กรมป่าไม้	สภท.1	✓					✓		2
ลำปาง	งาว	วนอุทยานถ้ำผาไท	1	2	2	กรมป่าไม้	สภท.1	✓							1
สิงห์บุรี	อินทร์บุรี	เมืองโบราณบ้านคูเมือง	2	2	2	กรมศิลปากร	สภท.7	✓					✓		2
สระบุรี	เมือง	พระพุทธฉาย	2	2	2	กรมศิลปากร	สภท.6	✓		✓					2
สระบุรี	พระพุทธบาท	พระพุทธบาท	2	2	2	กรมศิลปากร	สภท.6	✓		✓					2
สุพรรณบุรี	มวกเหล็ก	น้ำตกเจ็ดสาวน้อย	1	2	2	กรมป่าไม้	สภท.6	✓	✓	✓					3
สุพรรณบุรี	บางปลาม้า	วัดไผ่โรงวัว	2	2	2	วัด	สภท.6			✓			✓		2
อุทัยธานี	บ้านไร่	เมืองโบราณบ้านภารุ์	2	2	2	กรมศิลปากร	สภท.7	✓							1
อุทัยธานี	ลานสัก	หุบป่าตาด	1	2	2	กรมป่าไม้	สภท.7			✓					1
กาฬสินธุ์	กมลาไสย	พระธาตุนาค	2	2	3	กรมศิลปากร	สภท.3	✓	✓						2
กาฬสินธุ์	ยางตลาด	หาดดอกเกด	1	2	3	กรมชลประทาน	สภท.3		✓	✓	✓				3
กาฬสินธุ์	เขาวง	น้ำตกผานางคอย	1	2	3	จังหวัด	สภท.3		✓	✓	✓				3
กาฬสินธุ์	ท่าคันโท	วนอุทยานภูพระ	1	2	3	กรมป่าไม้	สภท.3		✓	✓	✓				3
กำแพงเพชร	เมือง	วัดกุสีทอง	2	2	3	กรมศิลปากร	สภท.4	✓		✓					2
กำแพงเพชร	เมือง	วัดมณฑป	2	2	3	กรมศิลปากร	สภท.4	✓		✓					2
กำแพงเพชร	เมือง	กลุ่มโบราณสถานนครชุม	2	2	3	กรมศิลปากร	สภท.4	✓							1

ตารางที่ 2 : แสดงทรัพยากรการท่องเที่ยวเชื่อมโยงเชื่อมโยงและสภาพปัญหาในจังหวัดที่มีศักยภาพปานกลาง (TDRI) (ต่อ)

จังหวัด	อำเภอ	ชื่อแหล่งท่องเที่ยว	ประเภท	ศักยภาพจังหวัด*	ความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว**	ผู้รับผิดชอบ		ประเด็นปัญหา								
						หน่วยงานรับผิดชอบ	สำนักงาน ททท. รับผิดชอบ	กายภาพ	สาธารณูปโภค	สิ่งแวดล้อม	สวัสดิภาพของนักท่องเที่ยว	กิจกรรม	นโยบายการจัดการ	จำนวนรวม		
1	กำแพงเพชร	เมือง	วัดป่าแดง	2	2	3	กรมศิลปากร	สภท.4	✓		✓					2
2	จันทบุรี	ท่าใหม่	ชายหาดทุ่งกระเบนทุ่งจันทวน	1	2	3	จังหวัด	สภท.4	✓		✓					2
3	จันทบุรี	แหลมสิงห์	คุกกี้โก-ตึกแดง	2	2	3	กรมศิลปากร	สภท.4	✓					✓		2
4	ตาก	แม่สอด	บ่อน้ำร้อนแม่กาษา	1	2	3	จังหวัด	สภท.4	✓			✓		✓		3
5	ตาก	แม่ระมาด	วัดดอนแก้ว	2	2	3	จังหวัด	สภท.4	✓				✓	✓		3
6	นครปฐม	เมือง	วัดพระเมรุ	2	2	3	กรมศิลปากร	สภท.1						✓		1
7	นครสวรรค์	พยุหะคีรี	บ้านโคกไม้เดน	2	2	3	จังหวัด	สภท.7	✓					✓		2
8	นครศรีธรรมราช	เมือง	ชายหาด อ.เมือง	1	2	3	จังหวัด	สภท.2	✓			✓				2
9	นครศรีธรรมราช	ขนอม	ชายหาด อ.ขนอม	1	2	3	จังหวัด	สภท.2	✓			✓				2
0	นครศรีธรรมราช	ลิซล	ชายหาด อ.ลิซล	1	2	3	จังหวัด	สภท.2	✓			✓				2
1	บุรีรัมย์	เมือง	วนอุทยานเขากระโดง (ภูเขาไฟ)	1	2	3	กรมป่าไม้	สภท.1	✓							1
2	ปัตตานี	ยะหริ่ง	หาดตะโล๊ะปะไร	1	2	3	จังหวัด	สภท.3				✓		✓		2
3	ปัตตานี	ยะหริ่ง	หาดวาสกรี	1	2	3	จังหวัด	สภท.3				✓		✓		2
4	พะเยา	เชียงคำ	วัดนันตาราม	2	2	3	จังหวัด	สภท.2	✓							1
5	พะเยา	เชียงม่วน	วัดท่าฟ้าใต้	2	2	3	จังหวัด	สภท.2	✓							1
6	เพชรบูรณ์	เมือง	อ่างเก็บน้ำชลประทานห้วยป่าแดง	1	2	3	กรมชลประทาน	สภท.3						✓		1
7	เพชรบูรณ์	เมือง	น้ำตกตาดหมอก	1	2	3	กรมป่าไม้	สภท.3		✓		✓				2
8	เพชรบูรณ์	เมือง	หนองนารี	1	2	3	จังหวัด	สภท.3	✓					✓		2
9	เพชรบูรณ์	หล่มสัก	อนุสาวรีย์พ่อขุนผาเมือง	2	2	3	จังหวัด	สภท.3	✓	✓						2
0	เพชรบูรณ์	หนองไผ่	น้ำตกซับชมพู	1	2	3	กรมป่าไม้	สภท.3	✓	✓						2
1	เพชรบูรณ์	วิเชียรบุรี	สุสานหอย	1	2	3	จังหวัด	สภท.3	✓							1
2	แม่ฮ่องสอน	เมือง	น้ำพุร้อนผาบ่อง	1	2	3	จังหวัด	สภท.1						✓		1
3	ยะลา	เบตง	บ่อน้ำร้อนเบตง	1	2	3	จังหวัด	สภท.3	✓	✓	✓	✓		✓		5
4	ยะลา	เบตง	คูเมืองคิยะมิตร	2	2	3	จังหวัด	สภท.3		✓	✓					2
5	ร้อยเอ็ด	ธวัชบุรี	ปราสาท	2	2	3	กรมศิลปากร	สภท.3	✓	✓						2
6	ร้อยเอ็ด	เกษตรวิสัย	ภูกาสิงห์	2	2	3	กรมศิลปากร	สภท.3	✓	✓						2
7	ร้อยเอ็ด	สุวรรณภูมิ	ภูพระโกนา	2	2	3	กรมศิลปากร	สภท.3	✓	✓						2
8	ร้อยเอ็ด	เสลภูมิ	บึงเกลือ	1	2	3	จังหวัด	สภท.3	✓	✓	✓					3
9	ร้อยเอ็ด	หนองพอก	วนอุทยานผาน้ำน้อย	1	2	3	กรมป่าไม้	สภท.3		✓		✓				2
0	ลพบุรี	ชัยบาดาล	น้ำตกวังก้านเหลือง	1	2	3	กรมป่าไม้	สภท.7	✓							1

ตารางที่ 2 : แสดงทรัพยากรการท่องเที่ยวเชื่อมโยงเชื่อมโยง และสภาพปัญหาในจังหวัดที่มีศักยภาพปานกลาง (TDR1) (ต่อ)

จังหวัด	อำเภอ	ชื่อแหล่งท่องเที่ยว	ประเภท	ศักยภาพของจังหวัด*	ความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว**	ผู้รับผิดชอบ		ประเด็นปัญหา						
						หน่วยงานรับผิดชอบ	สำนักงาน ททท. ที่รับผิดชอบ	กายภาพ	สาธารณูปโภค	สิ่งแวดล้อม	สวัสดิภาพของนักท่องเที่ยว	กิจกรรม	นโยบายการจัดการ	จำนวนรวม
ลำพูน	เมือง	วัดจามเทวี	2	2	3	กรมศิลปากร	สภ.น.1		✓			✓		2
ลำพูน	ป่าซาง	หมู่บ้านหัตถกรรมป่าซาง	3	2	3	จังหวัด	สภ.น.1					✓		1
สตูล	ละงู	หาดปากบารา	1	2	3	จังหวัด	สภ.ต.1			✓				1
สิงห์บุรี	อินทร์บุรี	ภาพจิตรกรรมฝาผนังวัดม่วง	2	2	3	วัด	สภ.ก.7	✓		✓		✓		3
สิงห์บุรี	พรหมบุรี	วัดกุฎีทอง	2	2	3	วัด	สภ.ก.7					✓		1
สิงห์บุรี	พรหมบุรี	คูค่ายพม่า	2	2	3	จังหวัด	สภ.ก.7	✓				✓		1
สิงห์บุรี	เมือง	วัดหน้าพระธาตุ	2	2	3	กรมศิลปากร	สภ.ก.7	✓				✓		2
สิงห์บุรี	เมือง	วิหารวัดพรหมสาคร	2	2	3	จังหวัด	สภ.ก.7	✓				✓		2
สมุทรสงคราม	เมือง	ดอนหอยหลอด	1	2	3	จังหวัด	สภ.ก.1	✓		✓				2
สุรินทร์	ท่าตูม	หมู่บ้านช้างบ้านตูม	3	2	3	จังหวัด	สภ.จ.1	✓	✓			✓		3
อุทัยธานี	ห้วยคต	น้ำพุร้อนสมอทอง	1	2	3	จังหวัด	สภ.ก.7	✓		✓		✓		3
กาฬสินธุ์	สหัสขันธ์	ซากฟอสซิลกระดูกไดโนเสาร์	1	2	1	กรมทรัพยากรธรณี	สภ.จ.3	✓		✓		✓		3
พังงา	ตะกั่วทุ่ง	อุทยานแห่งชาติอ่าวพังงา (เขาพิงกัน)	1	2	1	กรมป่าไม้	สภ.ต.4	✓		✓				2
แม่ฮ่องสอน	ขุนยวม	งานเทศกาลดอกบัวตอง	3	2	1	จังหวัด	สภ.น.1		✓	✓		✓		3
กำแพงเพชร	เมือง	วัดกะโลทัย	2	2	2	กรมศิลปากร	สภ.น.4	✓						1
กำแพงเพชร	เมือง	กำแพงป้อมทุ่งเศรษฐี	2	2	2	กรมศิลปากร	สภ.น.4	✓		✓				2
ตรัง	กันตัง	อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม	1	2	2	กรมป่าไม้	สภ.ต.2			✓				1
ตรัง	สิเกา	หาคปากแงง	1	2	2	กรมป่าไม้	สภ.ต.2	✓		✓				2

หมายเหตุ : * 1 จังหวัดที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวสูง

* 2 จังหวัดที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวปานกลาง

* 3 จังหวัดที่มีศักยภาพทางด้านอื่น ๆ

** 1 แหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญในระดับนานาชาติ

** 2 แหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญในระดับประเทศ

** 3 แหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญในระดับท้องถิ่น

จังหวัดท่องเที่ยวหลักของประเทศ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร เชียงใหม่ ภูเก็ต สงขลา นครราชสีมา ชลบุรี

ประวัติผู้ศึกษา

- ชื่อ - สกุล : พรพิมล วิกฤษพัฒน์
- วัน เดือน ปีเกิด : 26 เมษายน 2500
- ประวัติการศึกษา : มัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนสตรีเบญจมาชาลัย กรุงเทพฯ
 : มัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนยุพราชวิทยาลัย เชียงใหม่
 : ปริญญาตรีศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 : ปริญญาโทศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 : ประกาศนียบัตรการจัดการธุรกิจท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และ ททท.
 : ประกาศนียบัตรมัคคุเทศก์ทั่วไป (ภาษาต่างประเทศ) ททท.
- ประสบการณ์การทำงาน : ผู้ช่วยนักวิจัย สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์บัณฑิต กรุงเทพฯ
 : อาจารย์โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน กรุงเทพฯ
 : ผู้จัดการฝ่ายการตลาด บริษัท เชียงใหม่จตุรพร จำกัด เชียงใหม่
- ปัจจุบัน : อาจารย์ 2 ระดับ 7 คณะวิชาบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคพายัพ เชียงใหม่